

Analýza pocitu bezpečí v Českých Velenicích

Zpráva z šetření

Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu (CAAT) při Katedře antropologie
Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni

Vypracoval: Laco Toušek, Bohdan Ganický a kolektiv

Plzeň, říjen 2015

Obsah

Obsah.....	3
Seznam tabulek	4
Seznam vyobrazených grafů.....	5
1 Úvod	6
2 konceptuální východiska	8
3 Metodologie	10
3.1 Kvantitativní fáze.....	10
3.2 Kvalitativní fáze	12
4 Dílčí zjištění.....	15
4.1 Zneklidnění obecnými společenskými problémy	15
4.2 Vnímání kriminality obecně.....	18
4.2.1 Znepokojení mírou kriminality	18
4.2.2 Hodnocení vývoje míry kriminality.....	22
4.3 Strach a pocit ohrožení „trestnými činy“	25
4.4 Strach na ulici	30
4.5 Strach z určitých skupin osob	33
4.6 Nebezpečné lokality	36
4.7 Veřejný pořádek	40
4.8 Viktimizace	42
4.9 Percepce činnosti PČR a MP	44
4.10 Místní samospráva a vnímání činnosti bezpečnostní agentury	48
4.11 Prevence	50
5 Závěr – shrnutí hlavních zjištění	52
6 Použité zdroje a literatura	55
7 Příloha – dotazník.....	57

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Složení vzorku dle pohlaví	10
Tabulka 2:	Složení vzorku dle věku	11
Tabulka 3:	Složení vzorku dle rodinného stavu.....	11
Tabulka 4:	Složení vzorku dle vzdělání.....	11
Tabulka 5:	Složení vzorku dle ekonomického postavení.....	11
Tabulka 6:	Základní charakteristika respondentů z kvalitativní část, kategorie 2 a 3.....	13
Tabulka 7:	Zneklidnění společenskými problémy	16
Tabulka 8:	Srovnání indexů strachu z kriminality a nápadu trestné činnosti	19
Tabulka 9:	Znepokojení mírou kriminality dle pohlaví.....	21
Tabulka 10:	Znepokojení mírou kriminality dle věku	22
Tabulka 11:	Hodnocení vývoje kriminality	23
Tabulka 12:	Strach z jednotlivých kategorií „trestných činů“	25
Tabulka 13:	Strach v noci na ulici dle pohlaví	30
Tabulka 14:	Strach v noci na ulici dle věku	31
Tabulka 15:	Strach z určitých skupin obyvatel	33
Tabulka 16:	Jmenované skupiny strachu z kriminality.....	33
Tabulka 17:	Existence lokality považované za „nebezpečnou“	36
Tabulka 18:	Jmenované nebezpečné“ lokality.....	36
Tabulka 19:	Vnímání kategorií veřejného pořádku jako „problému“	40
Tabulka 20:	Viktimizace respondentů za posledních 12 měsíců dle pohlaví a celkem.....	43
Tabulka 21:	Viktimizace respondentů dle kategorií trestných činů.....	43
Tabulka 22:	Vnímání PČR a MP	44
Tabulka 23:	Náplň práce Městské policie dle občanů (absolutní četnost)	46
Tabulka 24:	Znalost preventivních akcí.....	51

Seznam vyobrazených grafů

Graf 1:	Operacionalizace konceptu strachu z kriminality pro účely šetření.....	9
Graf 2:	Zneklidnění společenskými problémy	16
Graf 3:	Obecná míra znepokojení kriminalitou v Českých Velenicích	20
Graf 4:	Obecná míra znepokojení kriminalitou v Českých Velenicích dle věku.....	22
Graf 5:	Hodnocení vývoje kriminality v Českých Velenicích a na celostátní úrovni v %.....	23
Graf 6:	Strach z jednotlivých kategorií „trestných činů“	26
Graf 7:	Krabicový graf strachu z jednotlivých kategorií „trestných činů“	27
Graf 8:	Strach z jednotlivých kategorií „trestných činů“ dle pohlaví.....	29
Graf 9:	Strach v noci na ulici	30
Graf 10:	Strach v noci na ulici dle pohlaví	31
Graf 11:	Strach v noci na ulici dle věku	32
Graf 12:	„Nebezpečné“ lokality	37
Graf 13:	Vnímání kategorií veřejného pořádku jako „problému“	41
Graf 14:	Kategorie veřejného pořádku a jejich vnímání.....	41
Graf 15:	Vnímání porušování veřejného pořádku jako problému dle pohlaví.....	42
Graf 16:	Vnímání PČR a MP	45
Graf 17:	Vnímání PČR a MP dle pohlaví.....	46
Graf 18:	Spokojenost s působením místní samosprávy v oblasti bezpečnosti.....	48
Graf 19:	Spokojenost s působením bezpečnostní agentury.....	49

1 Úvod

Předkládaná zpráva je hlavním výstupem z výzkumného projektu *Analýza pocitů bezpečí v Českých Velenicích*, který pro Úřad vlády České republiky realizovalo Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu (CAAT) při Katedře antropologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni. Obsahuje výsledky terénního kvantitativního a kvalitativního výzkumu, který realizovalo uvedené pracoviště v Českých Velenicích na počátku září roku 2015 a jehož metodologie je podrobněji rozepsána níže. Autoři při interpretaci výsledků čerpají v teoretické a metodologické rovině z obdobných výzkumů, které realizovali v jiných obcích České republiky v minulosti (Toušek 2009; Toušek and Ganický 2014; Laco Toušek and Hejnal 2011a, 2011b; Ladislav Toušek and Hejnal 2011; Toušek and Strohsová 2013; Toušek and Vepřková 2009) a dále se opírají o informace ze situační analýzy lokality (Dvořáková 2015), resp. plánu prevence (Anon 2015)

Hlavním cílem projektu bylo analyzovat pocit bezpečí občanů Českých Velenic, a to v kontextu sociálního vyloučení, ke kterému v obci dochází. Dílčí cíle byly stanoveny v souladu se zadavatelem s ohledem na jednotlivé fáze výzkumu. Cíle první, *kvantitativní*, fáze byly následující:

- Zjistit vnímané sociální problémy ve městě s důrazem na bezpečnostní aspekty;
- analyzovat postoje občanů ke kriminalitě a jednání proti pořádku, jejich vnímanou míru, vývoj a tendence;
- Určit míru strachu z kriminality a míru pocitu bezpečí dle jednotlivých kategorií „zločinů“ a přestupků;
- vyhotovit souhrnný index strachu z kriminality;
- analyzovat vliv sociodemografických faktorů na tato zjištění;
- identifikovat lokality na území města, které jsou chápány jako „nebezpečné“;
- určit míru viktimizace zkoumaného souboru a zjistit zkušenosti s policií u obětí trestných činů a přestupků;
- zjistit postoje a názory občanů k práci Police České republiky, Městské polici, APK (Asistenti prevence kriminality);
- zjistit postoje a názory občanů na preventivní akce v oblasti bezpečnosti.

Následující druhá, *kvalitativní*, fáze výzkumu byla zaměřena na interpretaci získaných dat z dotazníkového šetření prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, jejich rozvedení do hloubky a reflexi samotnými aktéry. Jejím smyslem bylo odhalit manifestní proklamace respondentů, analyzovat faktory ovlivňující tyto postoje, určit příčiny deklarovaného strachu z kriminality a rozlišit mezi faktory celospolečenskými a lokálně specifickými.

Na tomto místě bychom rádi poděkovali všem respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření a individuálních rozhovorů. Dále děkujeme za spolupráci pracovníkům místní samosprávy, Agentury pro sociální začleňování a členům našeho výzkumného týmu ve složení: Tereza Antonová, Alica Brendzová, Jan Brych, Zuzana Gulová, Adéla Košařová, Petr Kupka, Tereza Lavičková, Lubomír Lupták, Barbora Mendlová, Ondřej Plachý, Marcel Romanutti, Kamil Smrčka, Tereza Soldátová, Klára Vanková, Vlastimil Judytka, Václav Walach, Jakub Weber a Karolína Žitková.

2 Konceptuální východiska

Od 50. let minulého století se v oblasti kriminologie a viktimologie objevuje geometrickou řadou zájem o studium vnímání kriminality z pohledu jejích potencionálních obětí. Tento zájem má několik důvodů. V první řadě je iniciován aplikovaným přesahem kriminologie směrem ke státní správě a samosprávě, tedy můžeme říct politickými důvody. V druhé řadě tato tendence vychází ze zájmu kriminologů chápat kriminalitu nikoliv jako „objektivní“ skutečnost, která se přímým způsobem odráží ve statistikách spáchaných trestných činů, nýbrž jako mediální a sociální konstrukt. Vnímání kriminality je v tomto pojetí hyperrealitou, formovanou mediálními událostmi, politickou agendou a subjektivními názory konkrétních aktérů na základě každodenních zkušeností. Tato hyperrealita, jak koneckonců ukazují výsledky prezentovaného výzkumu, není (zpravidla) v korelaci s mírou kriminality, resp. jejím nápadem, natož s tím, jak se „objektivně“ projevuje. Jinak řečeno, „vnímání bezpečí a nebezpečí je intersubjektivní, je produktem sociální konstrukce, sdíleného ujednání a socializace“ (Simpson 1996:549). Cílem analýzy percepce kriminality je tedy odhalení toho, co bychom mohli nazvat „lidovým modelem kriminality“, tj. žitou představou o kriminalitě, podle které lidé jednají v rámci svých životů.

Základním analytickým konceptem při studiu vnímání kriminality, který je rovněž výchozím bodem této analýzy, je tzv. „fear of crime“, tj. strach či pocit ohrožení z kriminality. Jedná se o koncept v kriminologii již zažitý, avšak to neznamena, že by jeho užitnost, stejně jako jiných analytických konceptů, byla bezproblémová (viz dále). Strach z kriminality bývá nejčastěji definován jako „emocionální reakce na kriminální jednání či na symboly s kriminalitou spojené“ (Ferraro 1995:XIII). Nicméně se uplatňují různé definice tohoto konceptu a hlavně i jeho různé operacionalizace pro účely měření. Vanderveen (2006) v této souvislosti konstatuje, že z tohoto důvodu je nutné chápat tento pojem spíše jako zastřešující termín pro celou řadu různých dílčích konceptů a způsobů jejich měření, které se ke vnímání kriminality vztahují.

V souladu s výše uvedeným chápeme strach z kriminality jako mnohvrstevný model, který měří percepci kriminality na různých úrovních a různými způsoby. Při konceptualizaci strachu z kriminality pro účely tohoto šetření jsme ve výzkumném rámci vyšli z modelu vnímání kriminality od Ferrara a Grangeho (1987), který jsme pro potřeby vlastního šetření mírně upravili. Blíže jej ilustruje následující schéma.

Graf 1: Operacionalizace konceptu strachu z kriminality pro účely šetření

		Typ percepce		
		Kognitivní		Afektivní
		(i) Racionální (úsudky)	(ii) Významová (hodnoty)	(iii) Emocionální
Úroveň v kontextu kriminality		A. Vnímání rizik	B. Posuzování kriminality jako „problému“	C. Strach z kriminality
Indikátory		Subjektivní pocit pravděpodobnosti viktimizace, ohrožení kriminalitou	Subjektivní posuzování vývoje kriminality; znepokojení kriminalitou	Strach z jednotlivých trestných činů; strach v noci na ulici a doma

Základem tohoto modelu jsou tři způsoby percepce: (i) racionální, (ii) významová a (iii) emociální. Zatímco racionální percepce je odrazem procesů kognitivních, emociální naopak afektivních. Významová rovina vnímání je pak ovlivňována oběma typy těchto procesů. Kognitivním úsudkům v kontextu percepce samotné kriminality odpovídá rovina (A) vnímání rizik viktimizace, kterou můžeme měřit např. pomocí indikátoru v podobě subjektivního pocitu pravděpodobnosti viktimizace. Afektivně emociálnímu typu percepce na straně druhé odpovídá dimenze (C) samotného strachu z kriminality, strachu, který nemusí mít racionální opodstatnění, tj. může existovat bez ohledu na pravděpodobnost viktimizace. V takovém případě se v kriminologii mluví o tzv. „paradoxu strachu z kriminality“.¹ A konečně prostřední (B) významová percepce odkazuje k přisuzovaným hodnotám kriminalitě, resp. posuzování kriminality jako sociálního problému, který můžeme měřit např. v podobě znepokojení mírou kriminality ve společnosti a jejího vývoje. Tento představený analytický model je samozřejmě modelem *ideálně-typickým*, to znamená, že je ze své podstaty nutně reduktivní.

¹ Příkladem takového paradoxu může být např. skutečnost, že ženy vykazují vyšší míru strachu z násilně trestných činů než muži, ačkoliv je u nich nižší míra pravděpodobnosti, že se stanou jejich obětí.

3 Metodologie

Rámec provedeného výzkumu byl rozdělen do dvou vzájemně navazujících, komplementárních fází: (1) *kvantitativní* a (2) *kvalitativní*. Těm odpovídal odlišný způsob vytváření dat a jejich analýzy. Kvantitativní fáze byla založena na dotazníkovém šetření prostřednictvím tazatele a statistické deskriptivní analýze získaných odpovědí. Kvalitativní na individuálních polostrukturovaných rozhovorech a jejich tematické obsahové analýze. Výsledky obou fází výzkumu představujeme společně s tím, že data z první slouží jako nástroj explorace a data z druhé jako nástroj explanace.

3.1 Kvantitativní fáze

V první fázi výzkumu probíhal sběr dat formou osobního rozhovoru tazatele s respondentem prostřednictvím standardizovaného dotazníku (viz příloha). Tazatel pokládal v přesném znění a pořadí otázky respondentovi a jeho odpovědi následně sám do dotazníku zaznamenával. Tento strukturovaný rozhovor trval v průměru 16 minut. Dotazníkové šetření bylo realizováno v termínu 1. až 3. září roku 2015 a cílovou populací byli občané města České Velenice od 15ti let věku. Respondenti byli vybráni a oslovováni na celém území Českých Velenic na základě vázaných kvót věku a pohlaví, čímž bylo zajištěno rovnoměrné demografické složení vzorku. Jinými slovy řečeno, vzorek simuluje složení obyvatel města dle věku a pohlaví na základě v té době aktuálních dat dostupných z Českého statistického úřadu.

Výsledný zkoumaný soubor nebyl dále nijak převažován, neboť při jeho velikosti by hrozilo zkreslení. Stejně tak nebyly brány v úvahu jiné možné kvóty (příjem, vzdělání), neboť o sledované populaci nejsou dostupná potřebná a aktuální data, která by to umožňovala.² Stručně řečeno, zkoumaný vzorek reprezentuje zkoumanou populaci pouze z hlediska věku a pohlaví, jak je tomu běžné v podobných výzkumech (k problematice výběrových šetření viz např. Krejčí 2008).

Konečný analyzovaný soubor zahrnuje odpovědi od 215 respondentů, není-li v textu uvedeno jinak (např. pro chybějící odpovědi), z toho 104 žen a 111 mužů. Bližší sociodemografické charakteristiky zkoumaného vzorku shrnují níže uvedené tabulky.

Tabulka 1: Složení vzorku dle pohlaví

Pohlaví	Četnost	Četnost v %
Muž	111	51.63%
Žena	104	48.37%

² Data ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 lze považovat pro dané účely za neaktuální.

Tabulka 2: Složení vzorku dle věku

Kohorta	Četnost	Četnost v %
15-19 let	15	7.01%
20-29 let	39	18.22%
30-44 let	58	27.1%
45-59 let	47	21.96%
60 a více let	55	25.7%

Tabulka 3: Složení vzorku dle rodinného stavu

Rodinný stav	Četnost	Četnost v %
Svobodný/á	84	39.25%
Ženatý/vdaná	82	38.32%
Rozvedený/á	36	16.82%
Ovdovělý/á	12	5.61%

Tabulka 4: Složení vzorku dle vzdělání

Vzdělání	Četnost	Četnost v %
Základní	49	22.9%
Střední bez maturity	89	41.59%
Úplné střední s maturitou	61	28.5%
Vyšší odborné	2	0.93%
Vysokoškolské	13	6.07%

Tabulka 5: Složení vzorku dle ekonomického postavení

Ekonomické postavení	Četnost	Četnost v %
Žena v domácnosti/ na mateřské dovolené	13	6.07%
Důchodce	51	23.83%
Studující	16	7.48%
Nezaměstnaný	18	8.41%
Dělník nekvalifikovaný	12	5.61%
Dělník kvalifikovaný	47	21.96%
Nižší administrativní pracovník	7	3.27%

Tabulka 5: Složení vzorku dle ekonomického postavení

Ekonomické postavení	Četnost	Četnost v %
Nižší odborný pracovník	9	4.21%
Vedoucí administrativně-technický pracovník	7	3.27%
Vysokoškolský odborný a vědecký pracovník	1	0.47%
Soukromý podnikatel	11	5.14%
Ostatní	22	10.28%

Získaná data byla podrobena základní deskriptivní analýze v prostředí programu R, jejíž výsledky jsou v této zprávě prezentované tabulkami a grafy. Ty uvádějí absolutní a relativní četnosti odpovědí, resp. aritmetické průměry u škálových otázek. Grafické reprezentace výsledků kvantitativního dotazníkového šetření jsou doprovázeny interpretacemi založenými na druhé, kvalitativní fázi výzkumu.

3.2 Kvalitativní fáze

Po provedení dotazníkového šetření byla realizována druhá, kvalitativní, fáze projektu. Jako nástroj vytváření dat byly zvoleny individuální zaměřované rozhovory (srov. Merton, Lowenthal, and Kendall 1990), prováděné výzkumníky na základě předem dané osnovy (scénáře) rozhovoru. Osnova rozhovoru pokrývala jednotlivé tematické oblasti dotazníku z kvantitativní fáze výzkumu s tím, že je rozváděla do hloubky a kontextu.

Celkem bylo provedeno 42 rozhovorů s 47 respondenty,³ kteří byli rozděleni do třech skupin: (1) experti/zástupci institucí, (2) občané a (3) lidé žijící v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), které jsou vymezeny v situační analýze (Dvořáková 2015). Základní charakteristiky respondentů z druhé a třetí skupiny shrnuje níže uvedená tabulka. Výběr respondentů pro rozhovory byl založen na tzv. účelovém výběru, který je nejpoužívanějším přístupem ke konstrukci vzorku v kvalitativním výzkumu (srov. Given 2008:697) a jenž je založen na výběru kritérií, která by měli respondenti pro účely daného výzkumu splňovat. Tato kritéria vychází z odborného názoru výzkumníků na to, kolik a jakých respondentů bude zahrnuto do výběru (Bernard 2006:145). Konkrétními kritérii v tomto případě byly: trvalé bydliště v obci, místo bydliště (považované za sociálně vyloučenou lokalitu, či vně), pohlaví a věk. Rozhovory trvaly od 30 do 120 minut a odehrávaly se buď ve veřejném prostoru, na pracovišti, nebo v domácnosti respondentů.

³ Některé rozhovory probíhaly ve dvojicích.

Expertní rozhovory byly provedeny za účelem získání rychlého přehledu o situaci ve zkoumané lokalitě z institucionální úrovně, která ji nutně ovlivňuje, ale i jinak nahlíží. Konkrétně byly provedeny rozhovory se zástupci PČR, pracovníky bezpečnostní agentury, sociální pracovníci, asistentem prevence kriminality, zástupkyní ředitele ZŠ a výchovnou poradkyní SŠ.

Tabulka 6: Základní charakteristika respondentů z kvalitativní část, kategorie 2 a 3

ID rozhovoru	Kohorta	Pohlaví	Kategorie	Datum rozhovoru
CV01	60+	ž	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV02	30-44	ž	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV03	45-59	ž	Instituce	02.09.2015
CV04	30-44	m	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV04	30-44	m	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV05	60+	ž	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV06	60+	ž	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV07	30-44	m	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV08	45-59	ž	Obyvatel/ka SVL	02.09.2015
CV08	45-59	m	Obyvatel/ka SVL	02.09.2015
CV09	15-19	ž	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV10	45-59	ž	Obyvatel/ka SVL	02.09.2015
CV11	30-44	ž	Obyvatel/ka	02.09.2015
CV12	20-29	ž	Obyvatel/ka	03.09.2015
CV13	60+	ž	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV14	45-59	m	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV15	45-59	ž	Obyvatel/ka	03.09.2015
CV16	60+	m	Obyvatel/ka	03.09.2015
CV17	30-44	ž	Obyvatel/ka	03.09.2015
CV18	15-19	m	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV19	30-44	ž	Obyvatel/ka	03.09.2015
CV20	45-59	m	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV20	45-59	ž	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV21	30-44	ž	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV22	60+	m	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV23	20-29	m	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV25	20-29	m	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV26	45-59	m	Obyvatel/ka	03.09.2015
CV27	30-44	m	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV28	20-29	ž	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV29	20-29	m	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV30	30-44	ž	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV31	45-59	ž	Obyvatel/ka	03.09.2015
CV32	30-44	ž	Obyvatel/ka	03.09.2015
CV33	30-44	ž	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV34	60+	ž	Obyvatel/ka SVL	03.09.2015
CV35	30-44	ž	Obyvatel/ka	03.09.2015

Ze všech rozhovorů, vyjma jednoho, byly pořízeny se souhlasem respondentů audio záznamy. Ty byly následně přepsány a dále analyzovány prostřednictvím softwaru pro kvalitativní analýzu MAXQDA, a to na základě tematického kódování, jenž je základním postupem kvalitativní obsahové analýzy (Flick et al. 2004; Kuckartz 2014; Mayring 2000). Konkrétně se jednalo o postup, kdy jednotlivým segmentům dat byly přiřazovány předem definované indexy (kódy) dle jejich významu/obsahu. Po okódování přepisů všech rozhovorů byly významy těchto kódů shrnuty v obecné závěry, potažmo interpretace, jež jsou komplementární součástí této zprávy, resp. jsou komplementární k výsledkům z dotazníkového šetření. Tyto závěry jsou v textu doplněny ilustrujícími výpověďmi respondentů. Veškeré citace respondentů jsou upravené tak, aby lépe odpovídaly písemnému projevu, byly srozumitelné a nesnižovaly důstojnost respondentů, kteří je pronesli v běžné hovorové řeči (srov. Bernard 2006:505; Konopásek 2009:103). V souladu s etickými pravidly jsou všechny výpovědi anonymizované a odkazují na konkrétní kód rozhovoru (viz Tabulka 6).

4 Dílčí zjištění

V následující části této zprávy uvádíme dílčí zjištění, kterých bylo dosaženo na základě provedeného dotazníkového šetření a individuálních polostrukturovaných rozhovorů. Struktura tohoto oddílu se přidrží chronologicky témat, která byla obsažena v dotazníku, resp. scénáři rozhovoru, a kladena respondentům. Ke každému dílčímu tématu jsou vždy nejprve uvedeny poznatky vzešlé z analýzy „tvrdých“ (kvantitativních) dat, jež jsou prezentované formou četnostních tabulek a grafů s doprovodnými komentáři. Následně jsou tyto poznatky rozvedeny a vysvětlovány prostřednictvím informací, které jsme získali z kvalitativních rozhovorů, resp. jejich analýzy. Cílem je dosáhnout interpretace těchto zjištění v obecné poznatky a zasadit je do širšího rámce. Toho je dosaženo využitím citací promluv respondentů z rozhovorů, jejichž smyslem je zachytit významy skrývající se za výsledky měření.

4.1 Zneklidnění obecnými společenskými problémy

V úvodní části dotazníku, stejně tak v rozhovorech, byla před partikulárním tématem kriminality, potažmo veřejného pořádku, věnována pozornost tomu, jakým způsobem v obecné rovině nahlíží lidé žijící v Českých Velenicích na život ve městě a jak jsou s ním spokojeni. Cílem bylo zasadit problém pocitu bezpečí do celkového sociálního kontextu, tj. zjistit, zda se jedná o téma, které je spontánně vnímáno a řešeno jako více či méně závažné, nebo je s ohledem na ostatní problémy (ať už plynou z lokální či celostátní situace) podružné a jsou zde témata závažnější a aktuálnější.

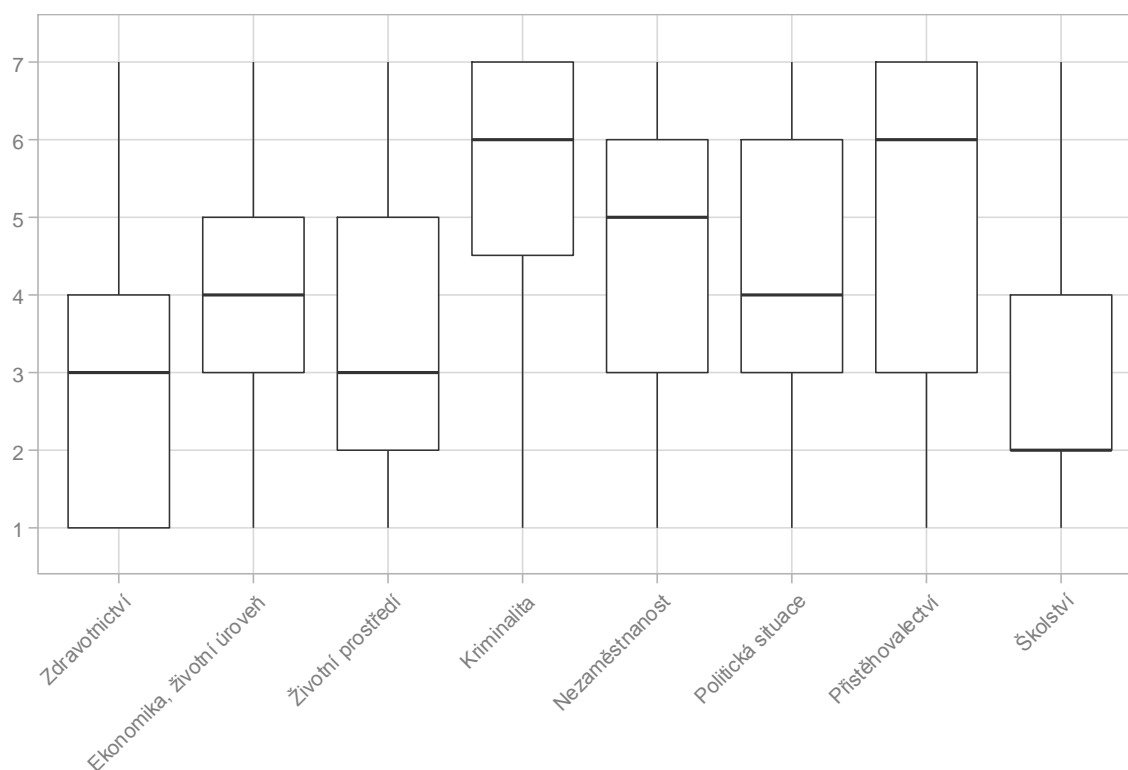
Při individuálních rozhovorech byly České Velenice vnímány v širším kontextu obecně jako město, jehož povaha je zásadně ovlivněna geopolitickým vývojem, resp. jeho příhraniční polohou. Ta sebou může dle respondentů nést pozitivní (využívání nabídek v Rakousku) i negativní jevy (prostituce, kriminalita).

České Velenice jsou jako kus odkrojeného chleba. S Gmündem to bylo jedno město, a když ho oddělili, tak z toho zbyl ten krajíc. A tak to pořád je. Náměstí a historická část zůstaly za hranicemi a nám tady zbyly okrajové části a fabrika. Žádné centrum. (...) Výhodou je, že kontakt s Rakouskem je bezprostřední a můžeme tak využívat i jejich nabídek. To je výhoda. Na druhou stranu příhraniční poloha přináší řadu nepříjemností, jak je prostituce a migrace Těch obyvatel. CV03

Z pohledu mé osoby tady žádné problémy nejsou. Možná celkově kriminalita. Prostě typické pohraniční města. Hery, menšiny a Rakušáci, kteří se tady chovají jak... CV07

Tabulka 7: Zneklidnění společenskými problémy⁴

	Průměr	Směr. odchylka	Min.	Max.
Kriminalita	5.488372	1.790057	1	7
Přistěhovalectví	4.985981	2.049800	1	7
Nezaměstnanost	4.632558	1.839306	1	7
Politická situace	4.161137	1.913015	1	7
Ekonomika, životní úroveň	4.037383	1.658243	1	7
Životní prostředí	3.401869	1.845486	1	7
Zdravotnictví	3.153488	1.826512	1	7
Školství	2.953488	1.728722	1	7

Graf 2: Zneklidnění společenskými problémy

Z hlediska konkrétních problémů jsou občané Českých Velenic nejvíce znepokojeni kriminalitou, jak je vidět z tabulky 7 a grafu 2. Hodnocení „kriminality“ bylo překvapivě s ohledem na velikost města⁵ v dotaznících významně negativní, a to i ve srovnání s jinými a různě velikými obcemi (např. Velké

⁴ Odpověď na otázku: „Nyní Vám přečtu různé společenské problémy, uveďte prosím na stupnici 1 – 7, jak dalece jste jimi zneklidněn/a či nikoliv. 1 = vůbec nejsem zneklidněn/a; 7 = jsem velmi zneklidněn/a.“

⁵ Obecně platí, že s velikostí obce klesá pocit bezpečí, resp. stoupá strach z kriminality.

Hamry, nebo Sokolov). Avšak je srovnatelné s Rotavou, ve které žije zhruba stejný počet obyvatel. Navíc, odpovědi jednotlivých respondentů byly poměrně konstantní, o čemž vypovídá míra variability odpovědí, graficky znázorněných v krabicovém grafu (Graf 2), resp. vyjádřené směrodatnou odchylkou v Tabulce 7. Nicméně, jak budeme rozvádět dále, nedá se říct, že by negativní hodnocení „kriminality“ vypovídalo o kriminalitě, ve smyslu trestné činnosti či přestupků, jako takové. Spíše jde, jak potvrzují i naše předchozí zkušenosti, o indikátor sociálních problémů, které v očích obyvatel indikují kriminogenní stav.

Umístění kategorie „Přistěhovalectví“ v kontextu mediální reprezentace „uprchlické krize“, ale i údajné vnitrostátní a vnitřní migrace, lze označit za očekávané. Zajímavá je však směrodatná odchylka, která je nejvyšší ze všech sledovaných „problémů“. Jinými slovy řečeno, ačkoli byla tato kategorie hodnocena negativně, tak postoje mezi respondenty mají nejvyšší variabilitu, tj. nižší míru shody.

Na to, jak respondenti chápou kategorii „přistěhovalectví“, jsme se zaměřili specificky v individuálních rozvorech. Zhruba polovina respondentů ztotožňovala přistěhovalectví s recentní medializací „uprchlické krize“, ostatní s vnitrostátní migrací do tzv. sociálně vyloučených lokalit (zkratka SVL), které se nacházejí na území města (viz dále). Vnitrostátní migraci, jakkoli nebyla v rámci situační analýzy jednoznačně prokázána ani vyvrácena (Dvořáková 2015:18–26), chápali jako problematickou z důvodů sociální dezorganizace, kterou může přinášet. Stejně jako v jiných městech byla populace SVL rozlišována na neproblematické „starousedlíky“ a problematické „novousedlíky“. Jen výjimečně byla zmíněna migrace, resp. růst populace v rámci vietnamské komunity, a to spíše neutrálně.

Přišly sem nové skupiny Romů. Řekla bych, že Romové starousedlíci jsou civilizovanější. My i oni jsou zvyklí na zdejší podmínky. [...] Ale ti Cikáni, co sem přicházejí, tak to je problém, protože to je opravdu sociálně slabá skupina. CV03

Já tady žiju celý život, od malička, tak mi to nepřipadá nějak hrozné, protože jsem na to zvyklá. Ale myslím, že problém je s migrací [do SVL]. Je tady kvůli tomu větší strach, víc rušno, víc divoko a lidé se více bojí. CV36

Vyjma kategorií, které byly předmětem dotazníkového šetření, zazníval při rozhovorech s některými občany Českých Velenic, zejména těmi, kteří bydlí v tzv. sociálně vyloučených lokalitách, nedostatek možností trávení volného času.

Nic tady není. Nemáte kam jít, nemáte se kde bavit. Jsou tu miliony kadeřnictví, jsou tu miliony nehtových studií. Budiž. Ale restaurace, kam byste mohli vzít návštěvu, žádná. Jediné místo tady je Viethouse. Ale to asi k pohraničí patří, ne? CV07

Problém ve Velenicích je, že není kam jít. Nic se tady neděje, a když se něco děje, tak je to hlavně pro „Čechy“. Nechci, aby se z toho dělal rasismus, ale „Češi“ mají pocit, že Romové jsou méněcenní a ti se proto do ničeho nezapojují, protože ostatní na ně tak koukají. (...) Mnohé by se zlepšilo, kdyby tady bylo něco pro rodiny s dětmi, kam by mohly chodit a nemusely vyseďávat pořád na ulici. CV09

4.2 Vnímání kriminality obecně

4.2.1 Znepokojení mírou kriminality

Zaměříme-li se specificky na dotazníkovou otázku míry znepokojení kriminalitou v Českých Velenicích, tak můžeme vidět, že 36% dotázaných je kriminalitou „velmi znepokojeno“ a 33% „spíše znepokojeno“. Tj. více než dvě třetiny souboru se ve vztahu ke kriminalitě, máme tím na mysli pochopitelně kriminalitu vnímanou, nikoli „reálnou“, vyjádřilo negativně a jen 20% pozitivně. Poměrně málo respondentů zaujalo neutrální postoj volbou středové hodnoty. Průměrné hodnocení míry kriminality na škále jedna až sedm bylo 5,264.

Opět se jedná o hodnoty, které dle našeho posouzení neodpovídají zcela velikosti obce a ani oficiálnímu nápadu trestné činnosti v policejním obvodu Suchdol nad Lužnicí, do kterého Velenice spadají,⁶ resp. nápadu trestné činnosti v Českých Velenicích, tak jak je uvedena v Plánu prevence kriminality 2015-2016 (Anon 2015). Stručně řečeno, v těch obcích, které mají vyšší počet obyvatel a vyšší nápad trestné činnosti a kde jsme prováděli stejné šetření, byly zaznamenané míry strachu nižší (např. Plzeň, Pardubice).

Srovnání nabízí níže uvedená tabulka, u které je však třeba chápat uvedené indexy pouze jako ilustrující, a to z několika důvodů: (i) samotné vytváření statistik trestné činnosti je problematické nejenom proto, že nezachycují latentní kriminalitu; (ii) policejní obvody se nekryjí s územními hranicemi obcí, pro které jsme měli specifická data jen v případě Českých Velenic;⁷ (iii) provedené výzkumy strachu z kriminality byly realizovány v různých časových rovinách. Přesto můžeme tvrdit, že mezi mírou strachu z kriminality a indexem nápadu trestné činnosti⁸ je obecně silný negativní vztah.⁹ V případě Českých Velenic, spadajících do policejního obvodního oddělení Suchdol nad Lužnicí, který byl z hlediska indexu nápadu trestné činnosti v roce 2014 na 156. místě (261. místo v období leden až

⁶ Viz <http://www.mapakriminality.cz>

⁷ Z tohoto důvodu je zkreslený index trestné činnosti např. u Plzně, neb zahrnuje i některé okolní obce, naopak nadhodnocen u Pardubic a Velkých Hamrů.

⁸ Index nápadu trestné činnosti je počet trestných činů za určité období v přepočtu na 10 tis. obyvatel.

⁹ $r = -0,717653$

září 2015) v České republice, je třeba vzít ještě v potaz, že se jedná o příhraniční obec s rekreačními oblastmi, čemuž odpovídá i povaha páchané kriminality a viktimizace (viz dále).

Tabulka 8: Srovnání indexů strachu z kriminality a nápadu trestné činnosti¹⁰

	Strach z T.Č.*	Strach na ulici*	Znepok. krim.*	Index SzK**	Index T.Č.***
Č.Velenice	0,56	0,53	0,75	0,61	241
Sokolov	0,6	0,57	0,67	0,61	235,2
Rotava	0,52	0,62	0,80	0,65	215
Pardubice	0,52	0,46	0,51	0,50	409,7 ⁱ
Plzeň	0,54	0,50	0,61	0,55	373,5 ⁱⁱ
Tanvald	0,57	0,63	0,74	0,65	290,7 ⁱⁱⁱ
V. Hamry	0,47	0,49	0,55	0,50	290,7 ⁱⁱⁱ

*Normalizovaná míra

**Normalizovaný index strachu z kriminality

***Index trestné činnosti za rok 2014

ⁱ Obvodní oddělení Pardubice I

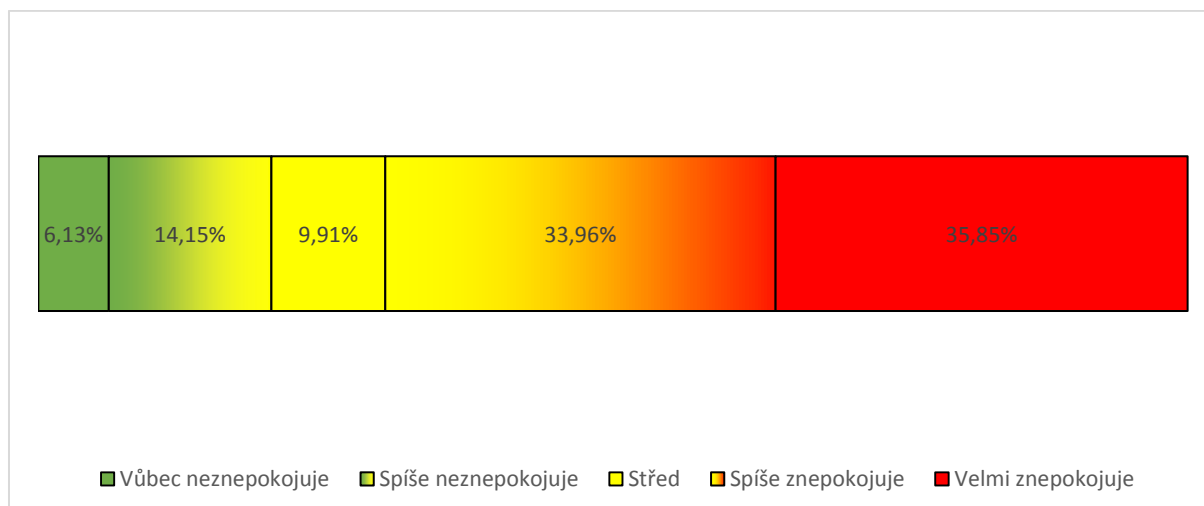
ⁱⁱ Obvodní oddělení Plzeň – Bory, Plzeň Skvrňany, Plzeň Střed, Plzeň Vinice, Plzeň I, Plzeň II, Plzeň IV,

ⁱⁱⁱ Obvodní oddělení Tanvald

Jaké jsou příčiny zvýšeného znepokojení kriminalitou, resp. indexu strachu z kriminality v Českých Velenicích nejsme schopni - pokud vezmeme v potaz negativní vztah mezi nápadem trestné činnosti a velikostí obce - na základě získaných dat z dotazníků schopni kvantifikovat. Uvedené obce s vyšším indexem strachu z kriminality, tj. Tanvald, Rotava a České Velenice se nevyznačují ani tak vyšší zjištěnou trestnou činností, která je koneckonců důsledkem úspěchu sociální kontroly, nikoli jejím selháním, ale spíše tím, co bychom mohli na základě kvalitativních dat označit jako „sociální napětí“ mezi romskou populací a majoritou (viz dále).

¹⁰ Zdroj: www.mapakriminality.cz; (Anon 2015; Toušek 2009; Toušek and Ganický 2014; Laco Toušek and Hejnal 2011a; Ladislav Toušek and Hejnal 2011; Toušek and Vepřková 2009).

Graf 3: Obecná míra znepokojení kriminalitou v Českých Velenicích¹¹

Skutečnost, že míra znepokojení kriminalitou neodpovídá jejímu „reálnému“ stavu ve smyslu nápadu trestné činnosti, je podpořena rovněž osobními názory pracovníků institucí formálních sociální kontroly.

Myslím, že s českého průměru se to nijak nevymyká. Většinou ne, tady v těch malých městech. Řekl bych, že tady je to spíš o občanském soužití. U trestných činů jsme teď v takové situaci, že je to tu docela klidné. Ti lidé, co tu dělali největší problémy, jsou zavřeni. Předtím tady bylo hodně majetkových trestných činů, ale ti lidé jsou zavřeni, takže je klid. Je to spíš o problémech v občanském soužití. CV37

Pokud byli konfrontováni s vysvětlením svého postoje k hodnocení kriminality respondenti z řad veřejnosti, buď své stanovisko revidovali, nebo se uchylovali k tvrzení, že žádnou negativní osobní zkušenost nemají, ale odpovídá tomu povaha reprezentace kriminality obecně.

Jde tady spíš o osobní konflikty, než o nějakou trestnou činnost, že by se někomu něco stalo. Přijdou lidé, vyvolají konflikt, alkohol v tom hraje roli, jeden něco řekne, druhý se toho chytí a pohádají se. CV23

Já osobně jsem se s ničím nasetkal. Ale řekl bych, že ta tendence se zhoršuje. Zrovna dnes jsem si přečetl nový Zpravodaj, kde má městská policie každý měsíc přehled o své činnosti a zasl jsem. Zasl jsem, jaké násilné činy se tu během měsíce staly. To je alarmující [...]. CV16

¹¹ Odpověď na otázku: „Obecně vzato, jak moc Vás míra kriminality v Českých Velenicích znepokojuje? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „vůbec mne neznepokojuje“ a 7 „velmi mne znepokojuje“.

Pokud zohledníme pohlaví, ukazuje se, že ženy jsou nepatrně více znepokojeny mírou kriminality než muži a více se v tomto názoru shodují, nicméně v případě této otázky není rozdíl ještě statisticky signifikantní.¹² Jeho významnost se projevuje až u dalších otázek, zejména v případě strachu v noci na ulici. Obecně však můžeme konstatovat, že ačkoliv je míra viktimizace žen nižší než u mužů, tak se kriminality více obávají. Tento fenomén, nazývaný paradoxem strachu z kriminality, je třeba přičítat odlišné sociální konstrukci genderových rolí ve společnosti, které jsou habitualizovány a projevují se v racionální, afektivní i somatické rovině. Rozdíl ve vnímání kriminality u mužů a žen shrnuje Tabulka 9.

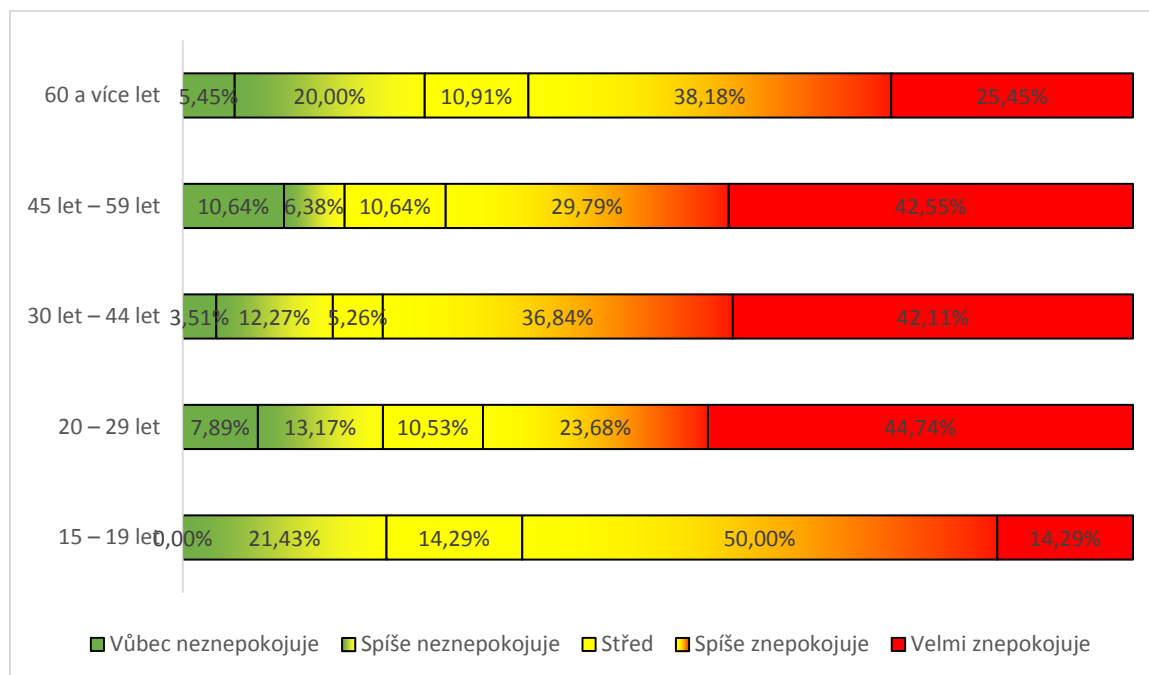
Tabulka 9: Znepokojení mírou kriminality dle pohlaví

Gender	Průměr	STD	Min.	Max.
Muž	5.202	1.956848	1	7
Žena	5.343	1.832031	1	7
Celkem	5.264	1.977893	1	7

Možná nečekaně, avšak v souladu s našimi předchozími zkušenostmi, ale i poznatky ze zahraničních studií, vykazuje nejnižší míru znepokojení kriminalitou nejstarší věková kohorta (Graf 4, Tabulka 9), následovaná tou nejmladší. Naopak nejvyšší znepokojení deklarovali lidé v produktivním věku. Sociální vědci tento fakt přičítají růstu sociálních nejistot, které dopadají v dnešní době převážně na osoby v produktivním věku, spíše než na lidi v penzijním věku, kteří tradičně v minulosti vykazovali vyšší míru strachu oproti ostatním věkovým kohortám. V případě nejmladší věkové kohorty se postoje liší dle jednotlivých indikátorů, resp. variují, jak bude vidět dále, u konkrétních otázek.

¹² $t = -0.49344$, $df = 209.97$, $p\text{-value} = 0.5886$

Graf 4: Obecná míra znepokojení kriminalitou v Českých Velenicích dle věku

Tabulka 10: Znepokojení mírou kriminality dle věku

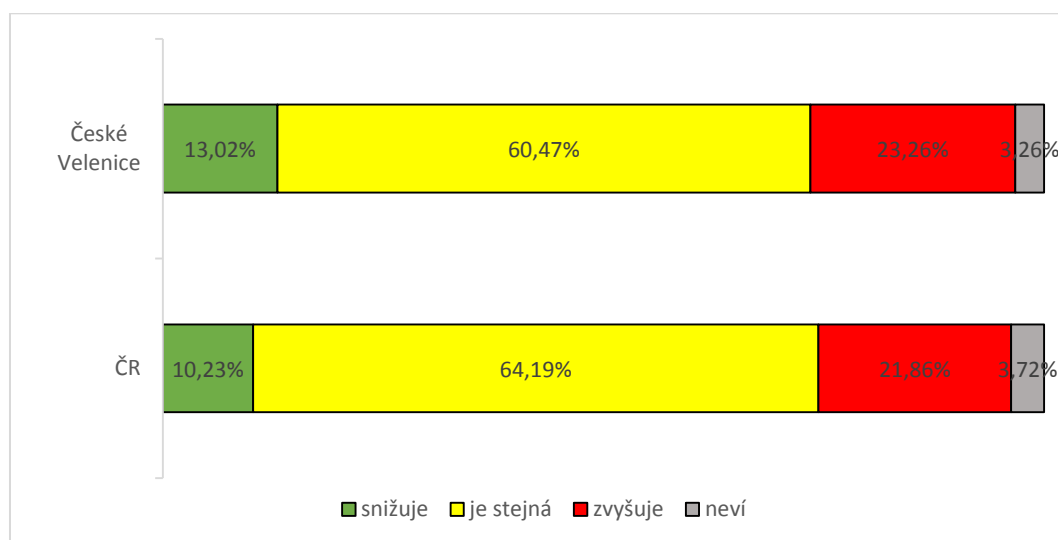
Kohorta	Průměr	STD	Min.	Max.
15-19 let	5.142857	1.610406	2	7
20-29 let	5.263158	1.982139	1	7
30-44 let	5.561403	1.793018	1	7
45-59 let	5.319149	2.065307	1	7
60 a více let	4.963636	1.865512	1	7

4.2.2 Hodnocení vývoje míry kriminality

Z hlediska obecného vnímání kriminality a jejího vývoje v čase je potřeba rozlišit, zda je myšlena kriminalita na (1) celostátní úrovni, nebo (2) lokální úrovni. Představa o kriminalitě na úrovni obce se zpravidla utváří na základě osobní zkušenosti, popř. zkušeností zprostředkovaných skrze příbuzné či známé osoby. Mediální sdělení hrají menší roli. Naopak představa o kriminalitě na úrovni České republiky stojí na informacích, které lidé získávají prakticky jen ze sdělovacích prostředků, které na základě manipulace s významy konstruují žitou představu o kriminalitě u příjemců mediálních sdělení. Důsledkem toho bývá hodnocení kriminality na lokální úrovni pozitivnější, než na celostátní. Při pohledu na Graf 5 a Tabulku 10 se ukazuje, že v Českých Velenicích to až tolik neplatí, neboť celkem 23% respondentů se domnívalo, že se v místě kriminality zvyšuje, což je nepatrně než na celostátní

úrovni (22%). To odpovídá zjištěním uvedeným výše, tj. že kriminalita je zde občany *vnímána* jako závažný problém, avšak především v manifestní rovině, než rovině vlastní zkušenosti.

Graf 5: Hodnocení vývoje kriminality v Českých Velenicích a na celostátní úrovni v %¹³

Tabulka 11: Hodnocení vývoje kriminality

	ČR		České Velenice	
	Četnost	Četnost v %	Četnost	Četnost v %
Snižuje	22	10,23%	28	13,02%
Je stejná	138	64,18%	130	60,47%
Zvyšuje	47	21,86%	50	23,26%
Neví	8	3,72%	7	3,26%
	215	100,0%	215	100,0%

Stejně tak jako i u jiných témat, vypovídali respondenti v rámci individuálních rozhovorů ve vztahu k hodnocení vývoje kriminality v Českých Velenicích smířlivěji, než ukazují data z dotazníku. Opět je to dle našeho názoru z toho důvodu, že v takové situaci byli „nuceni“ svůj manifestní postoj vyložit, což je v důsledku mohlo vést k racionální reflexi daného fenoménu. Obecně tak sami dospívali k vysvětlení, že situace ve městě z hlediska kriminality je ovlivněna příhraničním charakterem města, postupně se mění k lepšímu, a její obraz je ovlivněn existencí sociálně vyloučených lokalit. Případně se jedná o kriminalitu, která je spíše banálního charakteru.

Myslím, že kriminalita tu dnes není vyšší, jen se o tom mluví víc, než dřív. CV12

¹³ Odpověď na otázku: „Máte pocit, že se míra kriminality v posledních pěti letech v ... snižuje, zvyšuje, nebo je stejná?.“

Pokud se týká zjevné kriminality, tak to chvílemi vypadá, že je i menší, protože se aspoň povedlo změnit obraz města a nestojí tady tolik holek na ulicích. CV14

No kriminalita, kradou se tu kola, krade se tu spousta věcí, ale jinak bych řekla, že se tady toho moc neděje, a že je to tady pořád stejné. CV01

Asi to bude tak, že pohraniční je na tom hůř. Ale kdybych měla srovnat kriminalitu s Prahou, tak se domnívám, že tam je to mnohem horší. Mně osobně se žádná újma neděje, jsou to spíš takové pocity podle toho, co kde slyším. Informací, hlavně těch negativních, je v médiích tolik, že to nutně vede člověka k tomu, že má pocit, že je to strašné. CV03

Já bych řekl, že někde na severu, to bude horší. Tady si kriminalita drží takový standard, občas nějaký výstřel, ale to je nárazové a vždycky jenom slyšíte, že se stalo něco tamhle tomu. CV07

Za posledních pět let se to tady určitě ve vztahu ke kriminalitě zlepšilo. To vám potvrdí každý, kdo tady žije. Když jsem se sem přistěhovala, před šesti lety, bylo to tu rozhodně horší. Kriminalita se snížila díky tomu, že jsou tady různé vyhlášky, méně barů a že ty lidi pozavírali. CV09

Já bych neřekla, že to tady bude s kriminalitou nějak horší. Bydlela jsem v Písku, a tam jsem se osobně bála víc, než tady. Tam zase bylo cikánské sídliště. Ale to je všude stejné, jenom to je někde víc vidět, někde méně. Tady, co já vím, když někoho přepadnou, tak to je Rakušák, co jde za prostitutkou a pak ho okradou. [...] Co se týče krádeží, tak jsem dlouhou nic neslyšela. Spíš, že se někdo popere, nebo tak, ale ani to bych neřekla, že by to bylo nějak extra vážné. CV12

Dnes je to klidnější. Třeba zmizely z ulice holky, co tam dříve stály. To vzbuzovalo hodně špatný dojem. Měla jsem malého kluka, čtyři, pět let, a on si myslel, že jsou to stopařky. To se hodně špatně vysvětluje malému dítěti. Pak se to tu ale minimalizovalo, utlo, nebo se možná přesunuly z centra jinam. Celkově je to tu lepší. CV21

Tady se to hodně zlepšilo... Přijde mi, že to úplně vymizelo, protože dříve to bylo tak, že na každém rohu jste potkali slečnu. Teď je to o 100% lepší. To je jedna z věcí, která se fakt městu povedla, společně s výherními automaty. Za to mají za jedna. CV23

Zazněly ovšem i názory opačné, potvrzující spíše negativní pohled na vývoj kriminality z dotazníkového šetření. Nicméně snaha odhalit konkrétní důvody, které k takovému postoji mohou vést, končila u obecných proklamací, kterou jsou ve vztahu ke kriminalitě typické.

Já tu bydlím dvacet pět let a za tu dobu se to tu změnilo hodně k horšímu. Za posledních pár let, zhruba kolem těch pěti, se tu rozrostla hrozná kriminalita. Drogy, prostitutky, fetišci i mladiství, různé přepadení a krádeže. CV17

Kriminalita, myslím, se tady zhoršuje, protože mládež kouří trávu, krade a tak. CV22

4.3 Strach a pocit ohrožení „trestnými činy“

V další sekci se zaměříme na míru strachu a pocit ohrožení jednotlivými kategoriemi „trestných činů“¹⁴. Jak bylo uvedeno výše, strach z kriminality sledujeme na dvou, resp. třech, různých úrovních reference: racionální, emociální a jejich kombinaci. Emociální úrovni v tomto kontextu odpovídá měření „strachu“ (v užším smyslu) z jednotlivých kategorií protiprávního jednání, racionální úrovni pak obava z viktimizace, tj. obava z toho, že by se člověk mohl stát obětí konkrétního protiprávního aktu. První tedy vypovídá spíše o strachu než míře pravděpodobnosti, že by se člověk mohl stát obětí konkrétního činu. Druhá naopak představuje zhodnocení míry rizika, tj. pocit ohrožení.

Tabulka 12: Strach z jednotlivých kategorií „trestných činů“¹⁵

	Průměr	Směr. odch.	Min.	Max.
Vandalismus	5.325581	1.776284	1	7
Fyzické napadení	4.804651	2.152802	1	7
Podvod	4.646512	2.049772	1	7
Loupežné/násilné přepadení	4.209302	2.150398	1	7
Kapesní krádež, jiná drobná krádež	4.134884	2.162864	1	7
Krádež vloupáním do domu, bytu, chaty či chalupy	4.032558	2.103371	1	7
Týrání, šikanování	3.748837	2.284075	1	7
Sexuální obtěžování	3.679070	2.382624	1	7
Krádež vozidla a krádež věcí z vozidla	3.655814	2.265683	1	7
Zneužití osobních dat	3.266355	2.105011	1	7

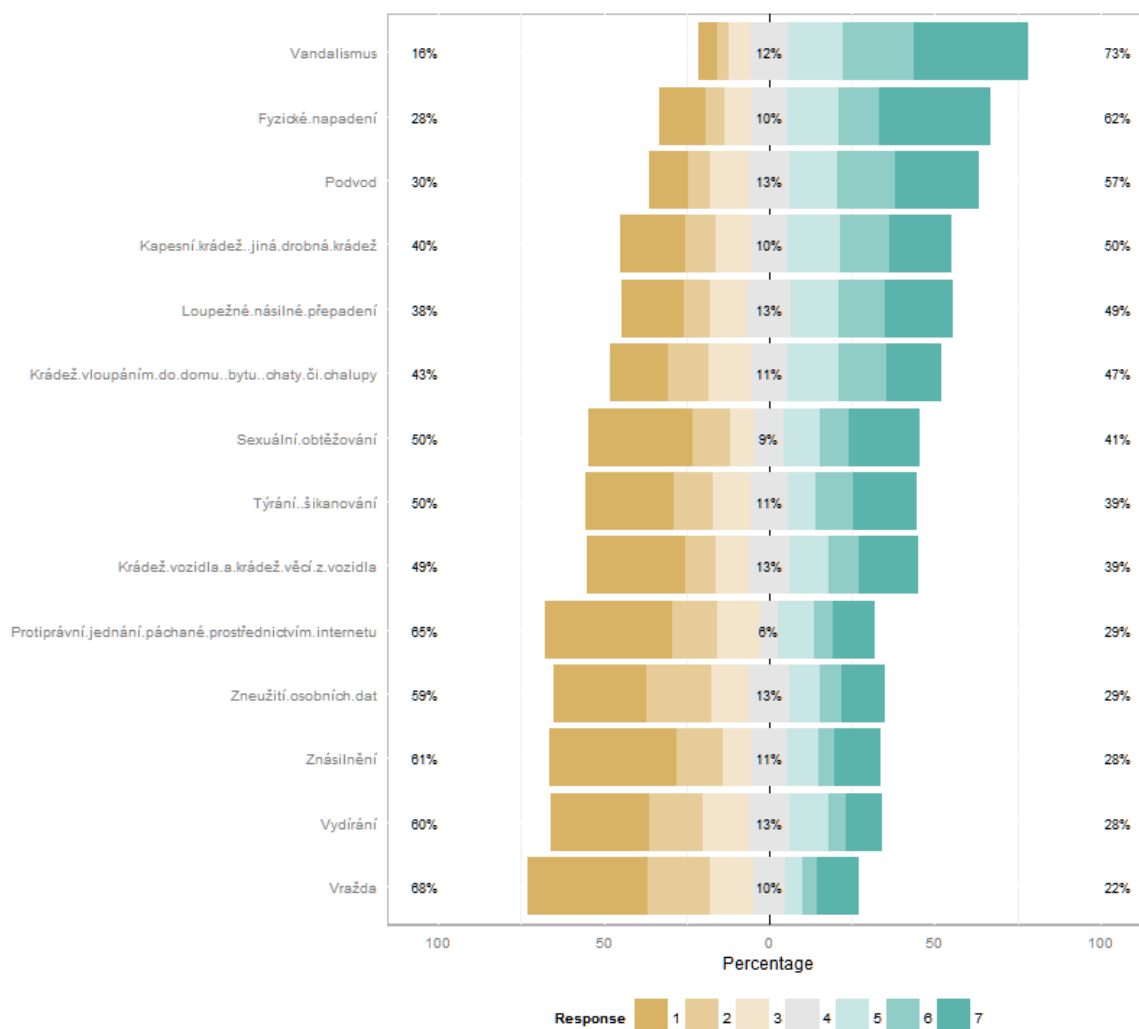
¹⁴ V této zprávě používáme termín „trestné činy“, i když se *de iure* o trestné činy jednat nemusí, ale lidově jsou tak chápány. V takovém případě tento termín uvádíme v uvozovkách. Jinými slovy řečeno: to, co lidé chápou jako „trestné činy“ nemusí být trestné činy z hlediska právního vymezení.

¹⁵ Odpověď na otázku: „Uveďte, do jaké míry máte strach z následujících kategorií protiprávního jednání. Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „vůbec nemám strach“ a 7 „mám velký strach“.

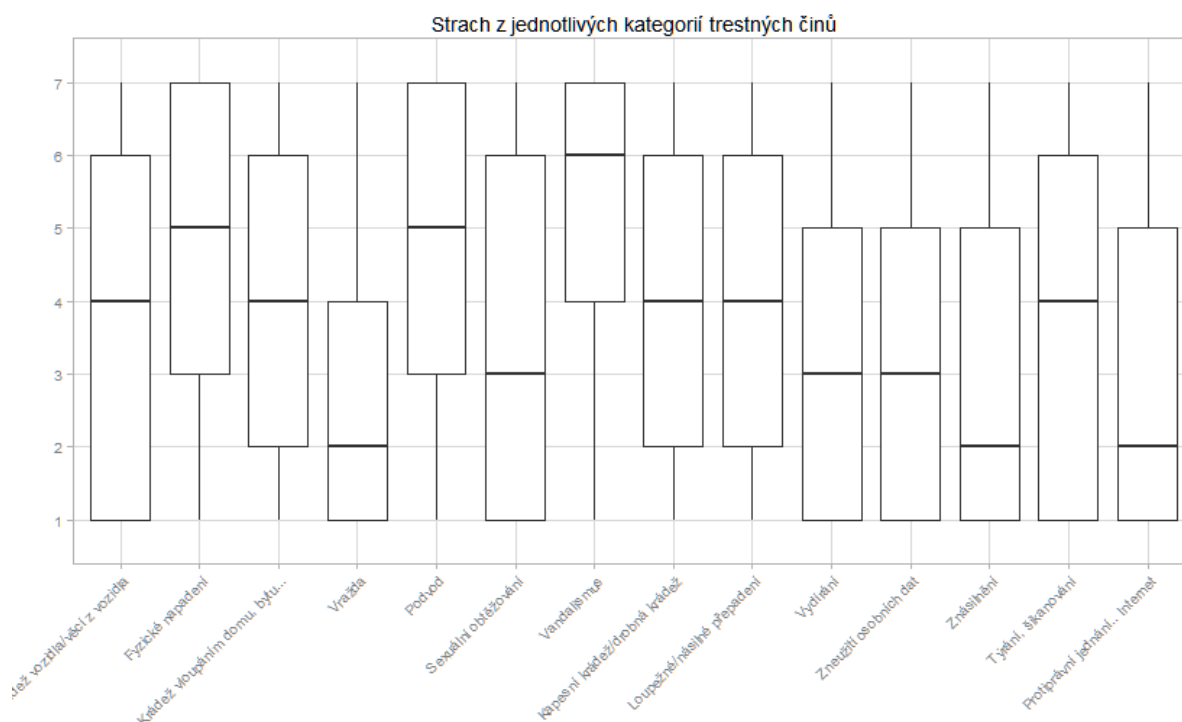
Tabulka 12: Strach z jednotlivých kategorií „trestných činů“¹⁵

	Průměr	Směr. odch.	Min.	Max.
Vydírání	3.209302	2.036560	1	7
Znásilnění	3.102326	2.202111	1	7
Protiprávní jednání páchané prostřednictvím internetu	3.051163	2.183666	1	7
Vražda	2.915888	2.087843	1	7

Graf 6: Strach z jednotlivých kategorií „trestných činů“

Graf 7: Krabicový graf strachu z jednotlivých kategorií „trestných činů“

Obecně lze říci, že výsledky této části šetření jsou do jisté míry kontraintuitivní, neboť jsou v rozporu se závažností jednotlivých kategorií protiprávního jednání. Nicméně jsou v souladu s výsledky obdobných výzkumů a teoretickými předpoklady některých proudů kriminologie a penologie, uplatňujících na tomto paradoxu přístupy v oblasti sociální kontroly (např. teorie rozbitých oken, politiky nulové tolerance),¹⁶ které však pouze maskují skutečnou povahu sledovaných jevů.

To platí zejména pro „Vandalismus“, kterého se respondenti z Českých Velenic obávají nejvíce. Tato kategorie protiprávního jednání se umístila na první příčce i ve všech předchozích šetřeních, které jsme prováděli (Toušek 2009; Toušek and Ganický 2014; Laco Toušek and Hejnal 2011a; Ladislav Toušek and Hejnal 2011; Toušek and Vepřková 2009). Tento fakt může vyznívat poněkud překvapivě, protože míra strachu z tohoto protiprávního jednání je v rozporu s jeho sociální závažností a rovněž s individuálním dopadem na případnou oběť. Vysvětlením zde může být v kriminologii obecně přijímaná hypotéza, že jedním z hlavních faktorů, který se podílí na strachu z kriminality, není samotná („reálná“) kriminalita, ale tzv. „znaky kriminality“ (*signs of crime*), jejichž sémantický obsah je s kriminalitou spojován (Ferraro 1995). Jedná se přitom o znaky, které jsou viditelné („je to nejvíce vidět“, CV07) ve veřejném prostoru a lidé jsou s nimi každodenně konfrontováni. Jinými slovy řečeno,

¹⁶ Teorie rozbitých oken viz (Wilson and Kelling 1982), k přesvědčivé kritice těchto přístupu viz např. (Harcourt 2005).

jedná se o takové viditelné jevy, kterou jsou na úrovni aktérů chápány jako indikátor sociální dezorganizace, který může mít krimogenní povahu.

Proč mi vadí ze všeho nejvíce vandalismus? Protože tím to všechno začíná! Když si někdo nevází věcí kolem sebe, nedodrжуje nějaká pravidla, tak je to první krok k tomu, aby se to posouvalo dál k těm nejhorším věcem. CV03

V případě kategorie „fyzické napadení“, která se umístila na druhém místě, je otázkou, zda nemá racionální základ v pravděpodobnosti viktimizace, neboť počet fyzických útoků je v obvodním oddělení Suchdol nad Lužnicí ve srovnání s ostatními trestnými činy dle oficiálních statistik nejvyšší (za rok 2014 celkem 39, za období leden až září 2015 celkem 20),¹⁷ čemuž odpovídá i zjištěná viktimizace dotazovaného souboru (viz dále). Avšak na základě dostupných dat primární (dotazníkové šetření) a sekundární (Anon 2015) povahy nejsme schopni tuto hypotézu jednoznačně zodpovědět. Oporu pro interpretaci nenalezneme ani v kvalitativních datech, neboť nikdo z těch, se kterými jsme vedli hloubkové rozhovory, neměl s fyzickým napadením přímou či zprostředkovanou (blízké okolí) zkušenost.

Na opačném konci hodnocení můžeme nalézt kategorii „Vraždy“, jejíž důsledky jsou společensky daleko závažnější. Přesto z ní měli respondenti, oproti méně závažným protiprávním aktům, menší strach. Evidentně zde emoce překrývá racionální úsudek o míře pravděpodobnosti viktimizace. Jinými slovy řečeno, respondenti si uvědomují, že četnost výskytu vražd je natolik nízká, že z ní nemají obavy a naopak je spíše znepokojuje to, s čím se každodenně setkávají a co mají „na očích“.

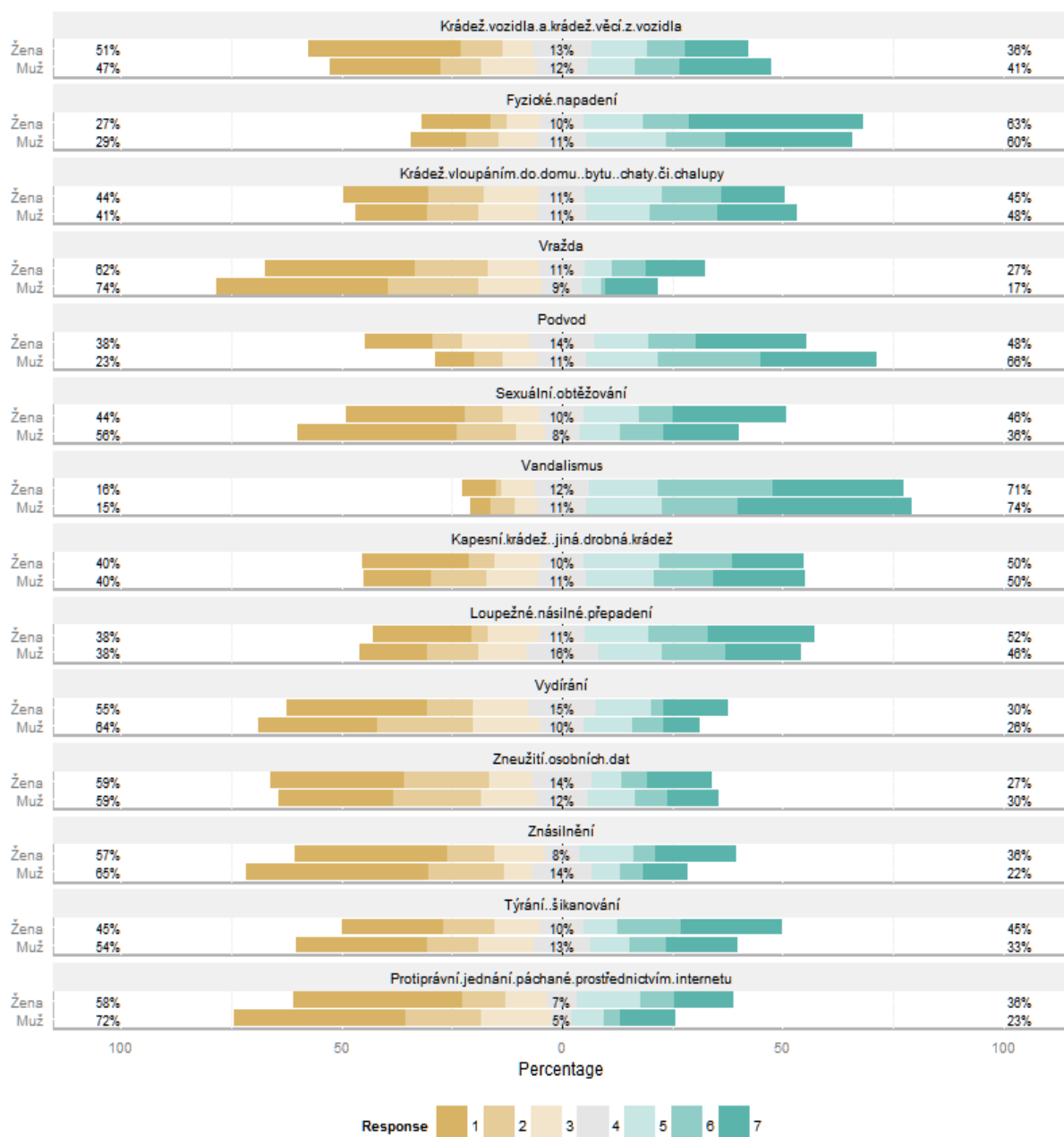
Jak bych to řekl... Když si řekne „vražda“, tak to se mě netýká. To není možné. Samozřejmě, může se stát cokoli, ale to jsou takové věci, které slyšíte jenom ve zprávách, ale že by se to stalo někde v okolí, to o ničem nevíte. Jde to jedním uchem dovnitř, druhým ven. Vandalismus je vidět, obtěžuje Vás to, proto to má člověk zafixované. CV07

Pokud se zaměříme v otázce strachu z jednotlivých kategorií „trestných činů“ na rozdíly mezi ženami a muži (Graf 8), můžeme vyjma obecně vyššího skóre u žen vidět i další tendence. Odchytky v případě některých kategorií protiprávního jednání jsou pochopitelně genderově zatížené, tj. vázané na to, zdali o míře pocíťovaného strachu vypovídá muž či žena. Modelovými příklady jsou v tomto ohledu „Znásilnění“, „Sexuální obtěžování“ na straně jedné, a „Krádež vozidla a krádež věcí z automobilu“ či „Podvod“ na straně druhé. I přes tyto jasně genderově zatížené kategorie můžeme však konstatovat, že ženy se obávají více násilných trestných činů, kdežto muži majetkových. Muži mají větší obavy o svůj majetek, spíše než z násilných trestných činů, a to i přesto, že je u nich daleko vyšší míra

¹⁷ Zdroj: www.mapakriminality.cz

viktimizace, tj. pravděpodobnost, že se obětí násilí stanou, než u žen. Jedná se o jeden z paradoxů strachu z kriminality, posílený o skutečnost, že (fyzická) újma na zdraví bývá u mužů při násilném trestném činu statisticky závažnější.

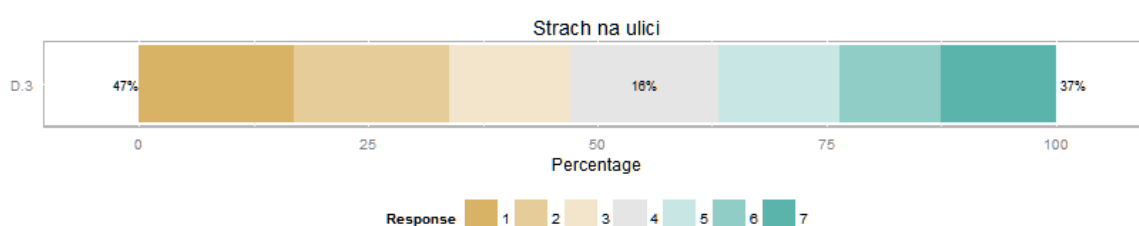
Graf 8: Strach z jednotlivých kategorií „trestných činů“ dle pohlaví

4.4 Strach na ulici

Vnímání kriminality je spojeno, jak bylo naznačeno výše, především s veřejným prostorem, který je ze své podstaty vždy potencionální sférou sociální deviace, tedy i pocitu nebezpečí. Z tohoto důvodu je jedním z hlavních ukazatelů strachu z kriminality a pocitu bezpečí to, do jaké míry se lidé bojí v místě svého bydliště, a to zejména v noci, jež je spojována s vyšší mírou nebezpečí. Souhrnné výsledky k této otázce jsou uvedeny v Tabulce 13 a v následujících grafech.

Graf 9: Strach v noci na ulici¹⁸

V souladu s dříve uvedeným je vidět, že ženy vykazují v této otázce vyšší obavy než muži a tento výsledek je statisticky velmi významný.¹⁹ Nápadný je především rozdíl u obou pólů, kdy ženy daleko častěji volily nejvyšší možnou míru nebezpečí, kdežto muži přesně naopak. Projevuje se zde zmiňovaný paradox strachu z kriminality, neboť u žen je ve veřejném prostoru daleko nižší míra pravděpodobnosti viktimizace než u mužů, kdežto v soukromém prostoru se tato pravděpodobnost zvyšuje (domácí násilí). Obdobné výsledky se ukázaly i při šetřeních v jiných regionech. Nicméně u mladých žen a žen v produktivním věku je tento aspekt, jak bylo zřetelné z výpovědí respondentek v rozhovorech, posílen spojováním Českých Velenic s prostitucí.

Jo, já mám určitě strach, necítím se tady moc bezpečně. Jsou tady prostitutky a jezdí za nimi Rakušáci, tak se bojím jít někam večer. CV36

Když jsem chodila do práce na ranní, tak to jsem sebou nosila sprej. To člověk neví, který ožrala se vypotácí z hospody, nebo rakouský Turek. CV12

Tabulka 13: Strach v noci na ulici dle pohlaví

Pohlaví	Průměr	Směr. odchylka	Min.	Max.
---------	--------	----------------	------	------

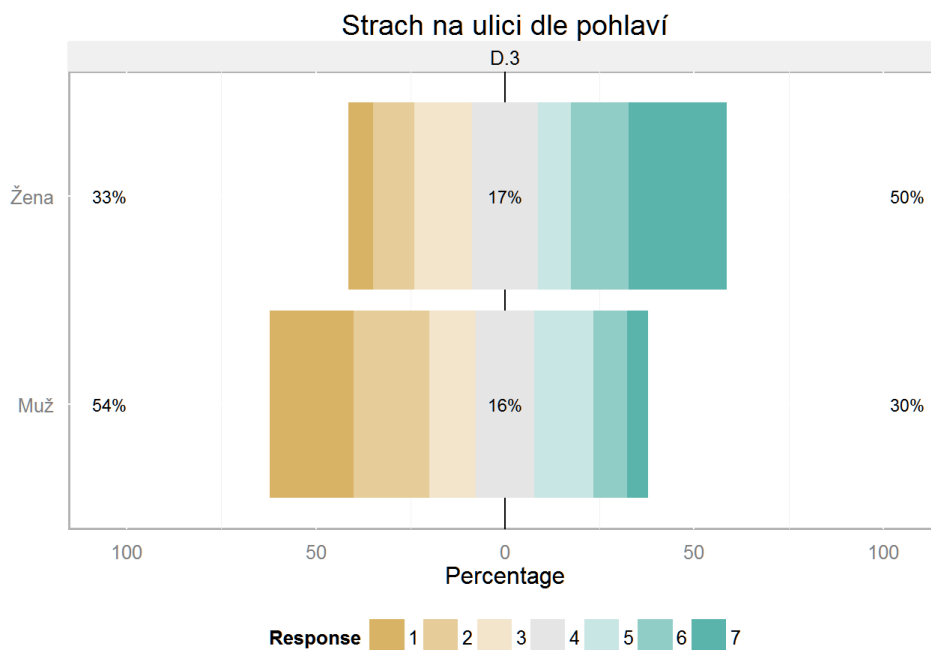
¹⁸ Odpověď na otázku: „Když jdete v noci sám/sama po ulici v okolí svého bydliště. Jak bezpečně se cítíte? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „cítím se velmi bezpečně“ a 7 „vůbec se necítím bezpečně“.

¹⁹ $t = -3.3183$, $df = 91.845$, $p\text{-value} = 0.001299$

Tabulka 13: Strach v noci na ulici dle pohlaví

Pohlaví	Průměr	Směr. odchylka	Min.	Max.
Muž	3.311	1.870195	1	7
Žena	4.608	1.983020	1	7

Graf 10: Strach v noci na ulici dle pohlaví

Z hlediska věku se u otázky strachu v noci na ulici vyjevila již dříve naznačená tendence, tj. že vyšší míru vykazují lidé v produktivním věku a nejnižší lidé v důchodovém věku (viz výše). Změnou jsou však odpovědi nejmladších respondentů, kteří se v této otázce obávají nejvíce ze všech věkových kohort.

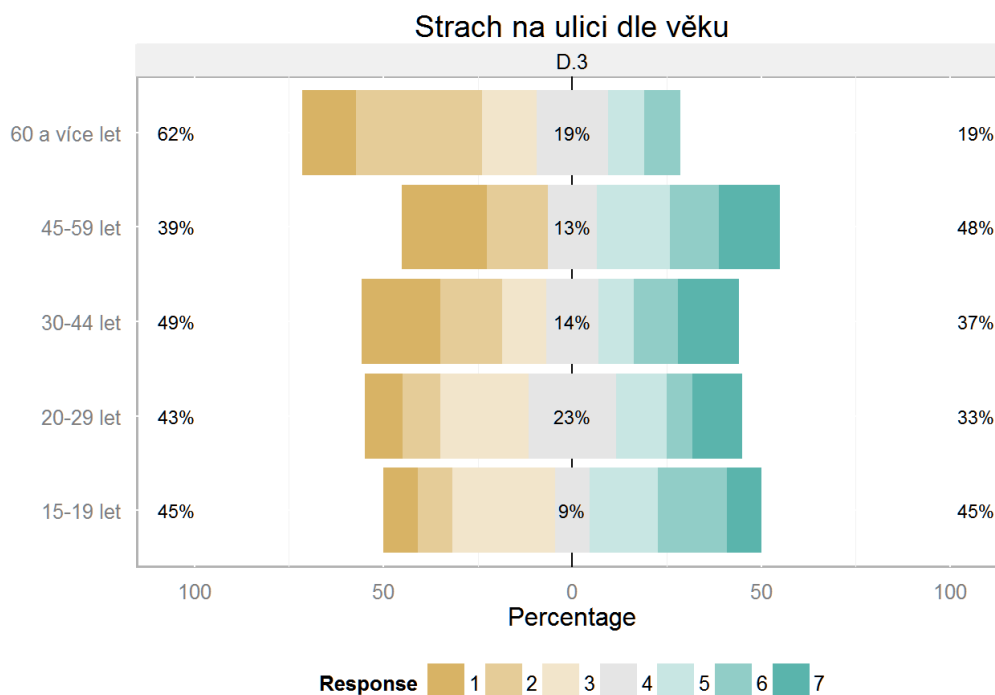
Tabulka 14: Strach v noci na ulici dle věku

Kohorta	Průměr	Smě. odchylka	Min.	Max.
15-19 let	4.090909	1.868397	1	7
20-29 let	3.933333	1.799106	1	7
30-44 let	3.744186	2.172260	1	7
45-59 let	3.935484	2.235106	1	7

Tabulka 14: Strach v noci na ulici dle věku

Kohorta	Průměr	Smě. odchylka	Min.	Max.
60 a více let	3.047619	1.564487	1	6

Graf 11: Strach v noci na ulici dle věku

Může to být způsobeno tím, že se jedná o věkovou kohortu, která se ve večerních hodinách ve městě pohybuje a je více „ohrožená“, zejména v případě dívek.

Mám tu svůj klid, ale je pravda, že se člověk kolikrát v noci bojí. Já osobně chodím za tmy ráda běhat, ale když tady jdete třeba po té pěší zóně, tak je to strašné. To je kvůli tomu, že jsme na hranici a jezdím sem hodně občanů z Rakouska. Musím říct, to je o strach jít samotná ven, obzvláště holka. CV09

Na druhou stranu lidé v důchodovém věku často vysvětlovali, že ve večerních či nočních hodinách se po Velenicích nepohybují, tráví čas doma, a proto to pro ně nepředstavuje riziko.

Já večer nikam nechodím. V šest hodin zapadnu domů, zamknu se, poslouchám rádio, nebo si čtu. Prostě jsem doma. Proč bych měla chodit večer po ulici? Já tam na té ulici nic nehledám. Kdybych někam musela jít, tak bych šla. Děj se vůle boží, to se nedá nic dělat. CV06

4.5 Strach z určitých skupin osob

Další otázkou, kterou jsme položili našim respondentům, byla, zda je jejich strach z kriminality spojen s nějakou konkrétní skupinou obyvatel. Na znění otázky „S ohledem na vaši bezpečnost, máte strach z některých lidí či skupin obyvatel?“ odpovědělo kladně celkem 148 (69%) z 215 dotázaných respondentů.

Tabulka 15: Strach z určitých skupin obyvatel²⁰

	Četnost	Četnost v %
Ano	148	68.84%
Ne	64	29.77%
Neví	3	1.4%

Těm respondentům, kteří na výše uvedenou otázku odpověděli kladně, byla následně položena *otevřená* otázka (tj. bez možnosti na výběr), zda by mohli uvést, o jakou/jaké konkrétní skupinu/skupiny se jedná. Respondenti mohli uvést libovolný počet skupin. Naprostá většina z nich (78%) uvedla, že se jedná o „Romy“.²¹ Tato marginalizovaná skupina tradičně slouží jako obětní beránek, neboť její „kriminalizací“ a konstrukcí jako deviantní skupiny je maskována jednak povaha kriminality (ve smyslu nadreprezentace určitých kategorií páchané kriminality a většího důrazu ze strany institucí formální sociální kontroly) a jednak vnitřní rozpory společnosti v kontextu sociální nerovnosti a chudoby (srov. Young 1999). Bez ohledu nato byla četnost jmenování velmi vysoká, a to i ve srovnání s jinými městy, kde jsme měli možnost výzkum stejného zaměření realizovat.

Tabulka 16: Jmenované skupiny strachu z kriminality²²

	Četnost	Četnost v %
Romové	116	78.38%
Turci	21	14.19%

²⁰ Odpověď na otázku: „S ohledem na vaši bezpečnost, máte strach z některých lidí či skupin obyvatel?“

²¹ Termín „Romové“ zde používáme jako zastřešující kategorii pro skupinu obyvatel, která byla tímto či jinými podobnými termíny (Cikáni, Cigáni) označována respondenty.

²² Odpověď na otázku: „Pokud ano, mohl byste specifikovat z jakých?“ N = 148.

Tabulka 16: Jmenované skupiny strachu z kriminality²²

	Četnost	Četnost v %
Rakušané	20	13.51%
Uprchlíci/Imigranti	20	13.51%
Drogově závislí	16	10.81%
Party teenagerů/výrostků	10	6.76%
Opilci	10	6.76%
Muslimové	8	5.41%
Vietnamci	5	3.38%
Pasáci	5	3.38%
Ostatní	5	3.38%
Občané býv. SSSR	4	2.7%
Trestané osoby	1	0.68%
Mafie/organizovaný zločin	1	0.68%
Bezdomovci	1	0.68%

Během kvalitativních rozhovorů byli respondenti vyzváni, aby svůj postoj vůči romské populaci vysvětlili, resp. uvedli důvody, které je vedou k tomu, že z nich mají v souvislosti s kriminalitou největší strach. Vysvětlení se omezovala na to, že jsou „drzí“, „nevychovaní“, „hluční“, „sprostí“, „nepracují“, „berou dávky“, „rozlézají se do města“, „jsou venku“, „shlukují se“, „poflávají“, a „dělají bordel“. Stručně řečeno, nebyly jmenovány důvody, který by vypovídaly o kriminalitě jako takové, pokud pomineme jejich spojování s vandalismem. Pokud ano, šlo o velmi obecná konstatování o násilné či majetkové kriminalitě z doslechu, z druhé ruky, bez osobní negativní zkušenosti. Tu neměl nikdo z řad respondentů. Obecně můžeme konstatovat, že většina dotazovaných občanů má z „Romů“ strach z podstaty toho, že jsou to „Romové“.

Neřekla bych, že je to něco konkrétního, je to spíš obecně. Já si nepamatuji, že se stalo něco konkrétně, ale je jich tlupa a ví se, že když je jich hodně, tak si dovolují. CV12

Velmi často, jak bylo uvedeno výše, bylo rozlišováno, zda se jedná o Romy „starousedlíky“, nebo „novousedlíky“. Případně bylo diferencováno mezi Romy bydlicími „za tunelem“ a v jiných částech města.

To dělají ty novousedlíci. Protože dcera mi říkala, že když tam [za tunelem] byli starousedlíci, tak tam nic nebylo. Přistěhovali se ti noví a chovají se úplně hrozně.

CV01

Cikáni, co bydlí tady na sídlišti, to jsou slušní Cikáni. Ale tam za tunelem, tam je verbež. [...] Jaký je v nich rozdíl? Myslím si, že ti Cikáni, co jsou tady, tak oni se chovají slušně. Nevidíte, že by dělali bordel. Ale když přijdete nahoru, do té komunity, tak už vidíte, že jsou venku. Tam je bordel, je tam špína, je tam hluk, lítají tam děti. Ale tady, tady ne, tady se chovají slušně. CV02

Uvedené stereotypy někdy přebírali i samotní Romové, kteří měli tendenci se vůči ostatním vymezovat.

Jak je učiliště, tak naproti, tam byl dům hrůzy. Tam bylo plno Cikánů. Kolikrát jsem jim vynadala, protože seděli na schodech, děti lítaly po silnici. Tak jsem jim nadávala, že jsou špinaví... [...] Ale to nejsou naši Cikáni, to nejsou Cikáni jako my, to jsou jiní Cikáni. CV13

Za specificky lokální lze označit jmenování občanů Rakouska, kteří jezdí do Českých Velenic za sexuálními službami. Velká část žen si stěžovala na verbální obtěžování z jejich strany, které je pro ně nepříjemné a ponižující.

Člověk jde po ulici a oni jsou vyloženě drzí. Myslí si, že každá mladá ženská, co jde po ulici je prostitutka. Ačkoli jde vedle ní dítě, tak zastaví, pískají.. Je to hnusné! Tak jim vždy vynadám a jdu dál. CV21

Rakušáci, na ně bych málem zapomněla. Jezdí sem v noci a každé druhé auto, co projede je Rakušák. Stává se docela často, že zastaví a ptá se za kolik. Kdyby oni nevyhledávali prostitutky, tak tady ten problém s prostitucí ani není. CV09

Mně se nikdy nic nestalo, akorát mě třeba zastavili nějací Rakušáci, a to i přes den. To je dost nepříjemné, když někdo někam jde, třeba i máma s kočárkem a zastaví jí. To je hrozně nepříjemné. CV36

Na druhou stranu, někteří respondenti a respondentky při rozhovorech uvedli, že pokud se někdo stává ve Velenicích často obětí trestného činu, jsou to právě občané Rakouska v souvislosti s využíváním sexuálních služeb, spojených s loupežným přepadením. Tyto názory potvrzovali v rovině praxe i zástupci institucí formální sociální kontroly.

Že by tady Rakušáci někoho obtěžovali, to si nepamatuji. Spíš je to tak, že ty Rakušáky, co sem jezdí za sexem, tak je prostitutky, teda spíš jejich pasáci okradou. To bylo častý problém. Ale v poslední době, co jsou zavření ti, co to dělali, toho moc není. CV37

No, to se stává většinou Rakušákům. [...]. Vidí jim do peněženky... Slyšela jsem, že pár lidí skončilo v Gmündu v nemocni po el pasu, loupežném přepadení. CV10

Co já vím, tak tady když někoho přepadnou, tak to bývá Rakušák skrze prostitutku, kterého potom okradou. CV12

Další lokálně specifickou skupinou, kterou jmenovalo 21 dotázaných, byli „Turci“. Při hledání důvodů v kvalitativní fázi projektu, bylo ze strany občanů Českých Velenic uváděno, že se jedná o skupiny mladých Turků, kteří přijíždějí z Rakouska za zábavou, a jejich pobyt je spojen s porušováním veřejného pořádku. V některých případech byl zmiňován i nedávný incident, při kterém mělo dojít ke střelbě z jedoucího automobilu.

4.6 Nebezpečné lokality

Z celého vzorku dotázaných uvedlo 70%, že v blízkosti jejich bydliště se nachází lokalita, které by se z obav o vlastní bezpečnost večer či v noci raději vyhnuli (viz Tabulka 17). Celkově 30% respondentů uvedlo, že takováto lokalita v blízkosti jejich bydliště není.

Tabulka 17: Existence lokality považované za „nebezpečnou“²³

	Četnost	Četnost v %
Ano	150	70.09%
Ne	64	29.91%

Tabulka 18: Jmenované nebezpečné lokality

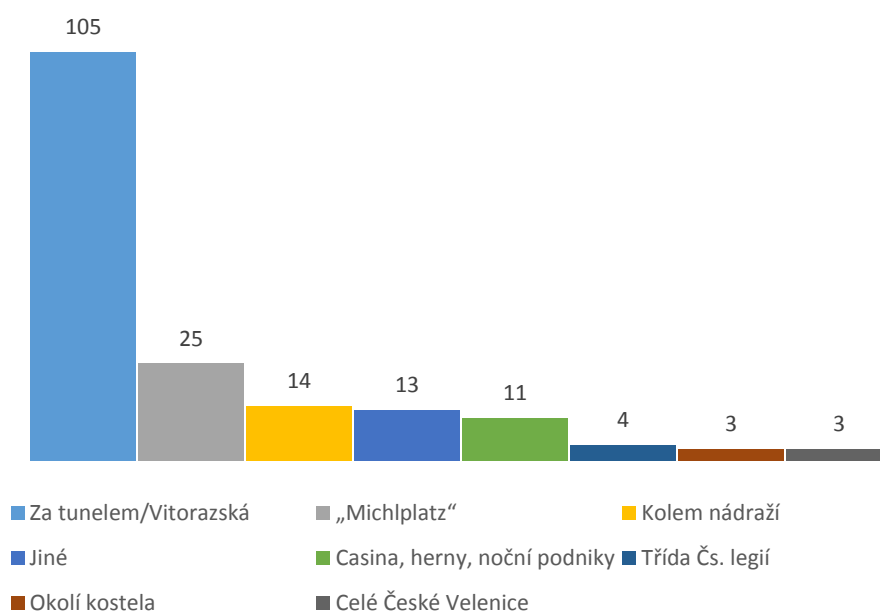
	Absolutní četnost
Vitorazská a „Za tunelem“	105 (79 a 26)
„Michlplatz“	25
Nádraží a prostor kolem	14
Jiné	13
Kasina, herny, noční podniky	11
Třída Čs. legií	4
Okolí kostela	3
Celé České Velenice	3

²³ Odpověď na otázku: „Nachází se v blízkosti Vašeho bydliště místo/lokalita, které byste se z obav o vlastní bezpečnost pozdě večer či v noci raději vyhnul/a?“

Respondenti, kteří na otázku existence „nebezpečné“ lokality odpověděli kladně, byli tazateli vyzvaní, aby uvedli, o jakou se jedná konkrétně.²⁴ Zhruba polovina z nich (celkem 79) jmenovala širší část města, kterou obecně označovali jako „za tunelem“, „za viaduktem“ apod. V dalších 29 případech jmenovali ulici Vitorazská, tj. ve své podstatě stejný prostor, ve kterém se nacházejí sociálně vyloučené lokality (resp. domy) blíže popsané v Situační analýze Českých Velenic (Dvořáková 2015). Stejně jako v jiných městech byly primárně jmenovaná místa, do kterých je strukturálně soustředěna romská populace.

Jak se u nás říká, před tunelem, za tunelem... Za tunelem je část, kde jsou ubytování..., kde bydlí romská populace a méně přizpůsobiví. Ona ta část města je i malinko odlehlá, tak budí takové pocity. Není na očích a není tak udržovaná. Ale to je všude a já si myslím, že to není tak hrozné. CV03

Graf 12: „Nebezpečné“ lokality

Samotná přítomnost Romů, jak ukázaly individuální rozhovory, generuje u velké části obyvatel zvýšený pocit strachu, bez ohledu na vlastní zkušenosti a reálné ohrožení. Tento aspekt, jak je patrné z níže uvedených citací, si uvědomovali i někteří respondenti a třebaže tuto lokalitu označili sami původně za „nebezpečnou“, následně došli k závěru, že se tam nic „neděje“

Chodím tam do domova důchodců. Je pravda, že občas tam jde člověk s takovým stísněným pocitem, ale to jen před tím jedním vchodem, takže když jdete pod druhé

²⁴ Respondenti měli možnost uvést více lokalit, proto v tomto případě neuvádíme relativní četnosti.

straně, tak je to v pohodě. Fakt je, že ty hloučky už znám, tak se jim třeba někdy vyhnu. Konkrétně nějakou špatnou zkušenost jsem sama ještě neměla. Slyšela jsem, že tam třeba došlo k nějakému pokusu o krádež, ale já sama žádnou zkušenost nemám. CV19

Bydlí tam Cikáni. Je to takové, že člověk z nich má strach, ať chce, nebo nechce. Je to tady jako všude jinde... Je to spíše tak nějak obecně, protože si nepamatuji, že by se tam stalo někomu něco konkrétně, ale prostě tam jsou a člověk má strach. Je to kvůli té skladbě obyvatel, než že by se tam něco dělo. CV12

Nejvíce racionálně, ve smyslu schopnosti odlišení pověsti lokality od reálné každodennosti, o lokalitě uvažovali v širším kontextu ti, kteří s ní měli osobní profesní či rezidenční zkušenost. V jejich případech se stížnosti omezovaly na hluk a rušení nočního klidu.

Já tomu říkám Bronx, náš Bronx za viaduktem. Mám tady zahradu a vidíte, že jsme tady a nikdo nám tu hlavu neseká. CV26

Mě je to jedno, bydlí tam moje sestra, za kterou chodím. Když jde takhle člověk přes den, tak je to v klidu. Několikrát jsem se vracel i večer a taky jsem s tím neměl žádný problém. Je to lepší, než to bývalo. Ta mládež, co dělala problémy, vyrostla, takže je to lepší. Zase do jejich věku dorostou jiní. [...] Není to pořád tak, že by tam lidé chodili úplně beze strachu, ale je to lepší. CV23

Myslím, že 70% toho je lež. Mám kamaráda, kterého jsem chtěl pozvat na návštěvu. On na to: „Já k Vám nepůjdu, já se bojím“. Já říkám: „Čeho se bojíš? Jednu dostaneš u viaduktu, druhou jak dojdeš k pekárnám a pak už je to sto metrů a já stojím ve dveřích“. Ne, tak to samozřejmě není. Ale když to takhle řeknete, tak k Vám nikdo nepřijde [smích]. CV26

Za tunelem se řeší víc veřejný pořádek, hluk a podobné věci. Tam to není o prostituci, to je problém spíš hlavní třídy směr Rakousko. [...] Za tunelem je trochu ghetto, ale je to dané v podstatě jen čtyřmi baráky, které jsou dost osídlené. Řeší sem tam maximálně ten hluk, ale už to tam není tak drastické a razantní, jak to bylo. CV38

Pro nás pro školu je to problém. Nemůžeme otevřít okna, protože vyhrává hudba, je tam řev. [...] Mám to vadí, jim to nevadí. [...] My, když máme dovolenou, tak se taky bavíme, jenže oni jí mají celý rok. CV40

Naopak nejvíce negativní mínění o lokalitě převažovalo u těch, kteří s ní neměli žádné osobní zkušenosti.

Za tunelem je to docela nebezpečné. Opravdu, tam Vás přepadnou kvůli padesátikoruně. CV11

Za tunelem je největší koncentrace Romů. Vlastně to je jejich základna. Naproti učilišti je dům, tam ani město podle mě neví, kolik jich tam bydlí, tam se i policisté bojí. [...] Já tu žiju čtrnáct let, a když to řeknu na rovinu, tak takový rasista jsem nikdy nebyl, jako těch čtrnáct let, co jsem tady. CV07

Mám hodně známých třeba tady na intru a ti říkají, že večer jsou schopní jít kamkoli, ale za tunel ne. Moje kamarádky by nešly za tunel ani ve dne. CV09

Jednoznačně konstatovat, zda označení lokality „za tunelem“, resp. ulice Vitorazské jako „nebezpečné“ je na základě nápadu trestné činnosti adekvátní, je velmi obtížné. Podle evidence PČR ÚO Jindřichův Hradec bylo v roce 2014 spácháno v ulici Vitorazská celkem 21 trestných činů z celkových 84 a 45 přestupků z 364 (Anon 2015). V případě přestupků, jakkoli neznáme jejich přesnější složení, můžeme s ohledem na prostorovou a demografickou strukturu města konstatovat, i v porovnání s jinými lokalitami, že se jedná o mírně zvýšenou míru. U trestných činů se jedná o ¼ celku, což lze považovat za velmi vysoký podíl.

Problém je v tom, že neznáme bližší kontext jednotlivých trestných činů a jejich povahu, abychom mohli odlišit, zda se v nich skrývá „reálný“ základ pro generování pocitu strachu z kriminality (natož na základě přítomnosti sociálně vyloučených lokalit), nebo ne.²⁵ Další problém je v tom, že lokality, které jsou obecně označeny jako nebezpečné (tzv. hot spots), mohou podléhat definici situace a nebezpečnými se ve svých důsledcích stávat, jelikož je na ně soustředěna formální sociální kontrola. V této souvislosti je třeba uvést, že evidovaná trestná činnost je ukazatelem úspěšnosti sociální kontroly, nikoli jejím selháním. Stručně řečeno, zvýšený nápad trestné činnosti v určitém místě nemusí znamenat, že se tam odehrává více kriminality než jinde, a zvýšená trestná činnost nemusí mít vliv na strach z kriminality.²⁶

Mezi dalšími lokalitami bylo jmenované samotné centrum města, zpravidla označované toponymem „Michlplatz“, které bylo spojované zejména s prostitucí ve večerních hodinách. Dále místa, která generují vyšší pocit ohrožení vždy a všude: vlakové nádraží a jeho okolí, herny a noční podniky.

Jak říkám, já jdu v šest domu a večer nikam nechodím, takže nevím. A přes den tam [Michlplatz] sedím a je to pohoda. Nikde nic, že bych viděla nějaký trestný čin, to ne. Akorát někdy vidím, že pijí alkohol na veřejnosti, ale jinak vůbec nic. CV06

²⁵ Může se jednat např. o trestné činy tzv. bez obětí.

²⁶ Zpravidla je v místech s vyšším nápadem trestné činnosti nižší míra strachu z kriminality.

Víte kde je Michl? Tam je to hrozné! Po osmé hodině se tam starší lidé bojí vůbec chodit. CV34

4.7 Veřejný pořádek

V rámci šetření byla věnována pozornost i problematice porušování veřejného pořádku, a to jeho konkrétním projevům, operacionalizovaným do 12 kategorií. Záměrně jsme mezi jednotlivé kategorie znovu zařadili „Vandalismus“, na který jsme se ptali i v souvislosti s obavami z „trestných činů“. Znovu se umístil na prvním místě, následovaný „Přestupky proti majetku“, „Prodejem alkoholu a cigaret mladistvým“ a „Rušením nočního klidu“, byť u těchto kategorií byla vyšší míra variability v odpovědích. Na posledních místech se naopak objevilo „Žebrání“ a „Sprejerství“, u nichž byla nejvyšší míra shody a jedná se o projevy porušování veřejného pořádku spojené spíše s většími městy.

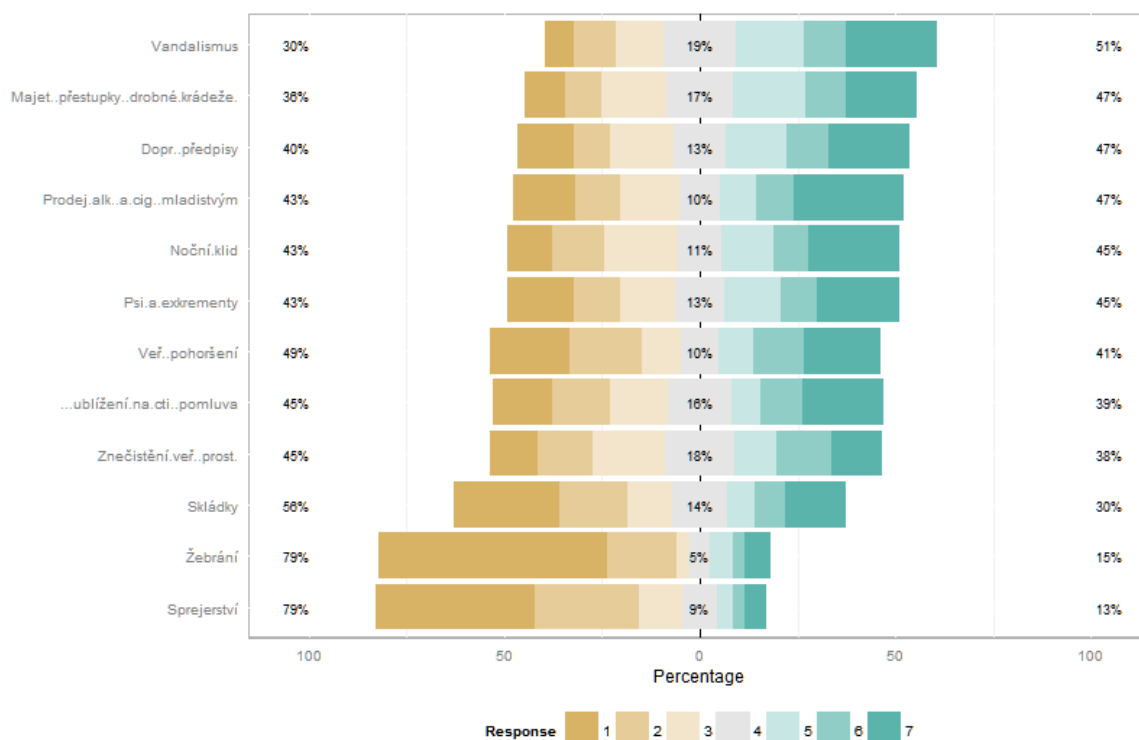
Tabulka 19: Vnímání kategorií veřejného pořádku jako „problému“²⁷

	Průměr	Směr. odchylka	Min.	Max.
Vandalismus	4.525581	1.911120	1	7
Přestupky proti majetku (drobné krádeže)	4.274419	1.905243	1	7
Prodej alkoholu a cigaret mladistvým	4.262911	2.239522	1	7
Rušení nočního klidu	4.214953	2.073884	1	7
Porušování dopravních předpisů	4.204651	2.058712	1	7
Volné pobíhání psů, neodklizení psích exkrementů	4.074419	2.132097	1	7
Protiprávní jednání směřující proti občanskému soužití (ublížení na	4.004673	2.119655	1	7
Znečištění veřejného prostranství	3.948837	1.919449	1	7
Vzbuzování veřejného pohoršení (např. pití alkoholu na veřejnosti)	3.851163	2.247779	1	7
Neoprávněné zakládání skládek	3.418605	2.164201	1	7
Sprejerství	2.395349	1.717686	1	7
Žebrání	2.172897	1.854575	1	7

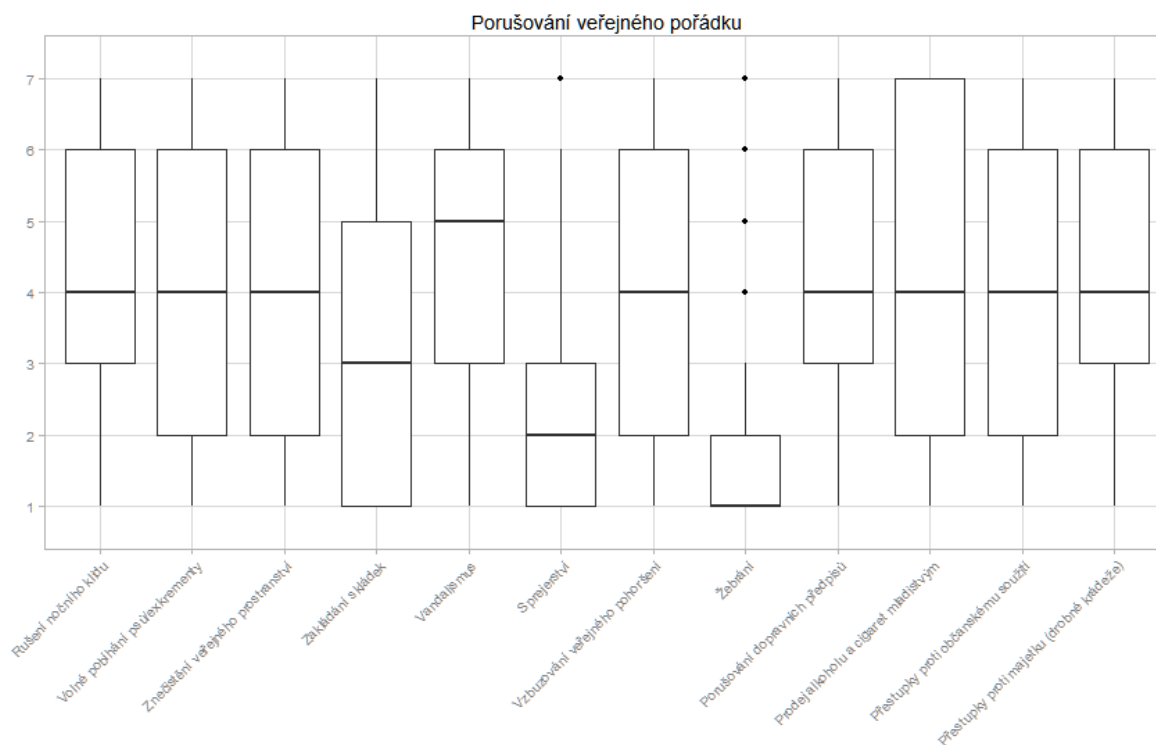
Oproti strachu z „trestných činů“ došlo u otázky znepokojení z porušování veřejného pořádku k stírání statistických rozdílů dle pohlaví (Graf 20) a naopak muži se vyjadřovali u některých kategorií kritičtěji, než ženy. Můžeme to připsat již naznačenému trendu, kdy ženy vykazují vyšší míru obav spíše ze závažnějšího protiprávního jednání násilné povahy.

²⁷ Odpověď na otázku: „Do jaké míry považujete následující projevy porušování veřejného pořádku ve Vaší obci/městě za problém? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „Vůbec nepovažuji za problém“ a 7 „považuji za velký problém“.

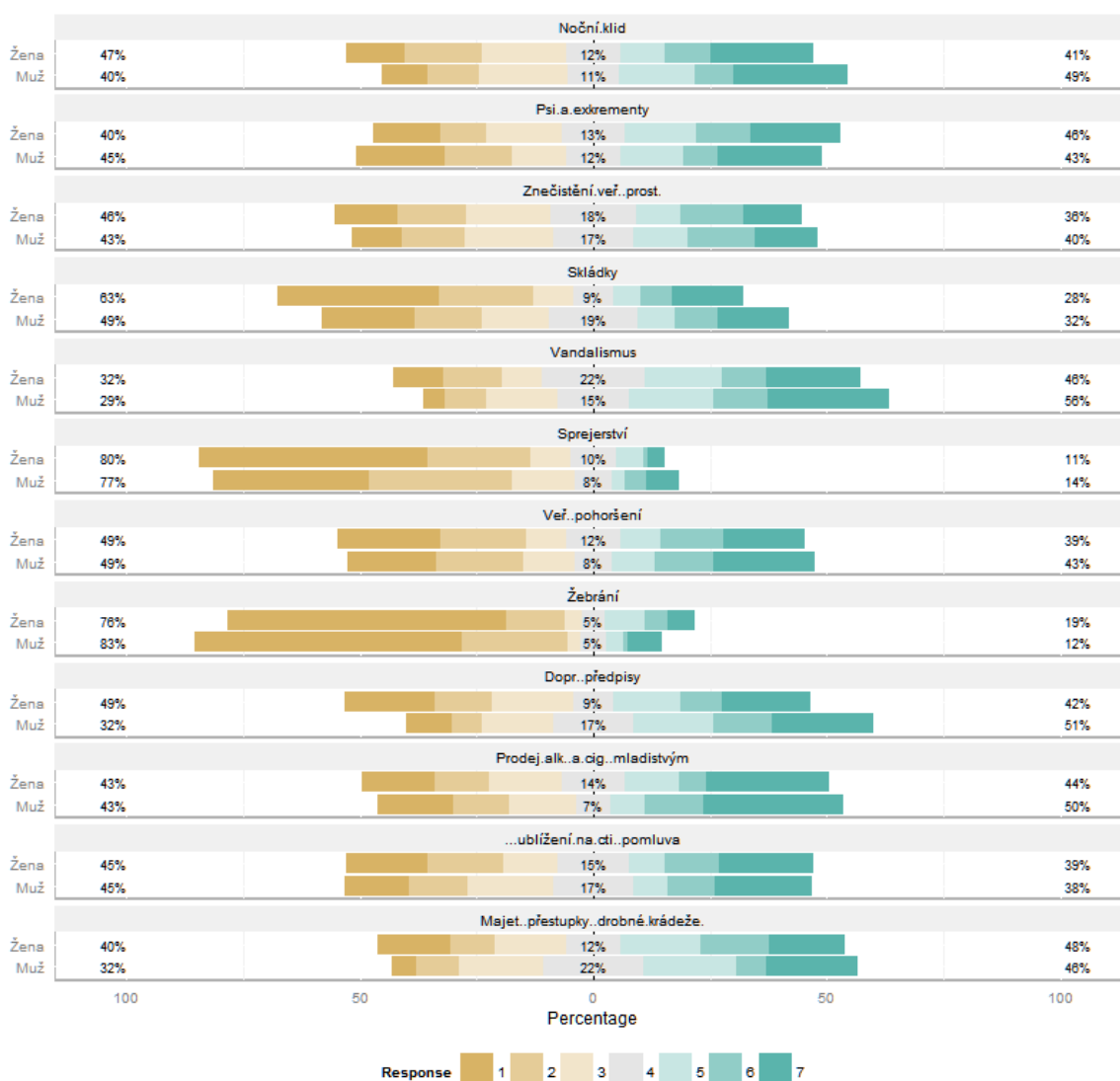
Graf 13: Vnímání kategorií veřejného pořádku jako „problému“

Graf 14: Kategorie veřejného pořádku a jejich vnímání

Graf 15: Vnímání porušování veřejného pořádku jako problému dle pohlaví

4.8 Viktimizace

Z šetření vyplynulo (viz Tabulka 20), že celkem 36 respondentů (16,7%) se stalo v posledních 12 měsících obětí trestného činu. Z toho devět osob dvou trestných činů a jedna osoba tří. Celkem bylo zaznamenáno 46 trestných činů a relativní míra viktimizace je srovnatelná např. se Sokolovem či Plzní. Zjištěný index viktimizace činí 154, oproti 175 za rok 2014 dle oficiálních statistik PČR OÚ Jindřichův Hradec (Anon 2015).

Z hlediska pohlaví respondentů převládala z většiny viktimizace mužů, což je opět v souladu s běžnými vzorci. Mezi konkrétními trestnými činy převažovalo ublížení na zdraví (11 zaznamenaných případů), čemuž odpovídá i nápad trestné činnosti (fyzické napadení, viz výše) a krádeže jízdních kol (7 případů). Trestné činy, které by mohly souviset s prostitucí, o které se ve vztahu k Českým Velenicím intenzivně mluví, byly zjištěny čtyři (viz Tabulka 20).

Tabulka 20: Viktimizace respondentů za posledních 12 měsíců dle pohlaví a celkem²⁸

	Ženy		Muži		Celkem	
	Absolutně	v %	Absolutně	v %	Absolutně	v %
Ano	11	10,58	25	22,52	36	16,7%
Ne	93	89,42	86	77,48	179	83,3%
Celkem	104	100	111	100	215	100

Tabulka 21: Viktimizace respondentů dle kategorií trestných činů

Kategorie trestného činu	Četnost
Úmyslné ublížení na zdraví	11
Krádeže jízdních kol	7
Krádeže kapesní	5
Krádeže jiné na osobách	4
Krádeže ostatní	4
Loupeže	2
Nebezpečné vyhrožování	2
Útisk	1
Znásilnění	1
Sexuální nátlak	1
Ostatní mravnostní trestné činy	1
Krádeže při pohlavním styku	1
Krádeže věcí z automobilů	1
Krádeže domácího zvířectva	1
Krádeže v bytech a rodinných domech	1
Podvod	1
Poškození cizí věci	1
Ostatní kriminální trestné činy	1
Celkem	46

Na otázku, zda trestný byl trestný čin hlášen policii, jsme získali celkem 23 kladných odpovědí. Hlášena nebyla tudíž polovina trestných činů, což je naprosto v souladu s obecnými trendy nejen u nás, ale i v zahraničí. Mezi nehlášenými trestnými činy převažovaly drobné krádeže, resp. obecně trestné činy, u kterých je nízká majetková újma a/nebo není jednoznačné, zda se skutečně staly (ztráta vs. krádež). Z toho plynou i důvody pro nenahlášení v tom smyslu, že se je ani hlásit nevyplatí.

²⁸ Odpověď na otázku: „Stal/a jste se v posledních 12 měsících obětí trestného činu?“.

4.9 Percepce činnosti PČR a MP

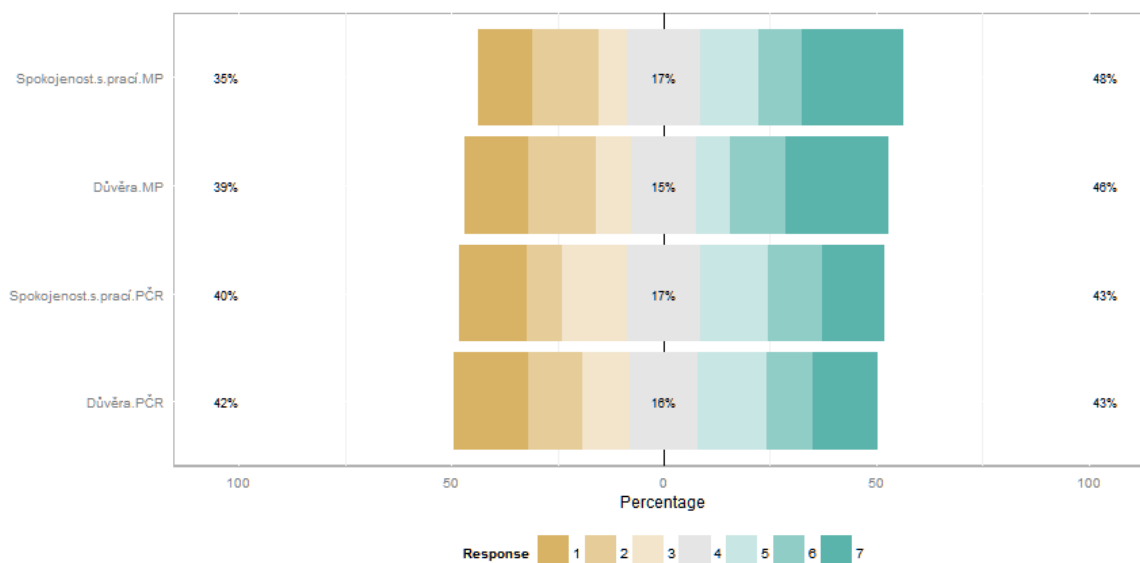
Spokojenost s prací Policie ČR respondenti indikovali na sedmibodové škále průměrně číslem 4,06. Pro Městskou policii pak vyšla hodnota 4,2. Spokojenost s oběma bezpečnostními složkami je tedy poměrně vyrovnaná. V případě Městské policie byly odpovědi dotázaných velmi mírně variabilnější, což znamená, že názory na Policii ČR jsou nepatrně stálejší (viz Tabulka 22). Pokud se podíváme blíže na rozložení jednotlivých odpovědí (Graf 16), můžeme vidět, že s prací PČR je (velmi či spíše) spokojeno 40% dotázaných, neutrální postoj zaujalo 16% a negativní 43%. K práci Městské policie je pozitivně nakloněno 35% a negativně 48%. V otázce důvěry k těmto institucím sociální kontroly je to velmi podobné, byť u Městské policie bylo zaznamenáno o něco více odpovědí na horních bodech škály, které tak v důsledku důvěru snížily. Pokud zohledníme otázku pohlaví (Graf 17), tak ženy jsou vůči těmto institucím pozitivněji naladěny oproti mužům, což odpovídá obecným trendům.

Tabulka 22: Vnímání PČR a MP²⁹

	Průměr	Směr. odch.	Min.	Max.
Spokojenost s prací PČR	4.055814	1.975705	1	7
Důvěra PČR	3.943925	2.052512	1	7
Spokojenost s prací MP	4.294392	2.112397	1	7
Důvěra MP	4.220657	2.202731	1	7

²⁹ Odpovědi na otázky: „Do jaké míry jste obecně spokojen/a s prací ...)? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „velmi spokojen/a“ a 7 „velmi nespokojen/a“. „Do jaké míry důvěřujete ...? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „rozhodně důvěřuji“ a 7 „rozhodně nedůvěřuji“.

Graf 16: Vnímání PČR a MP³⁰

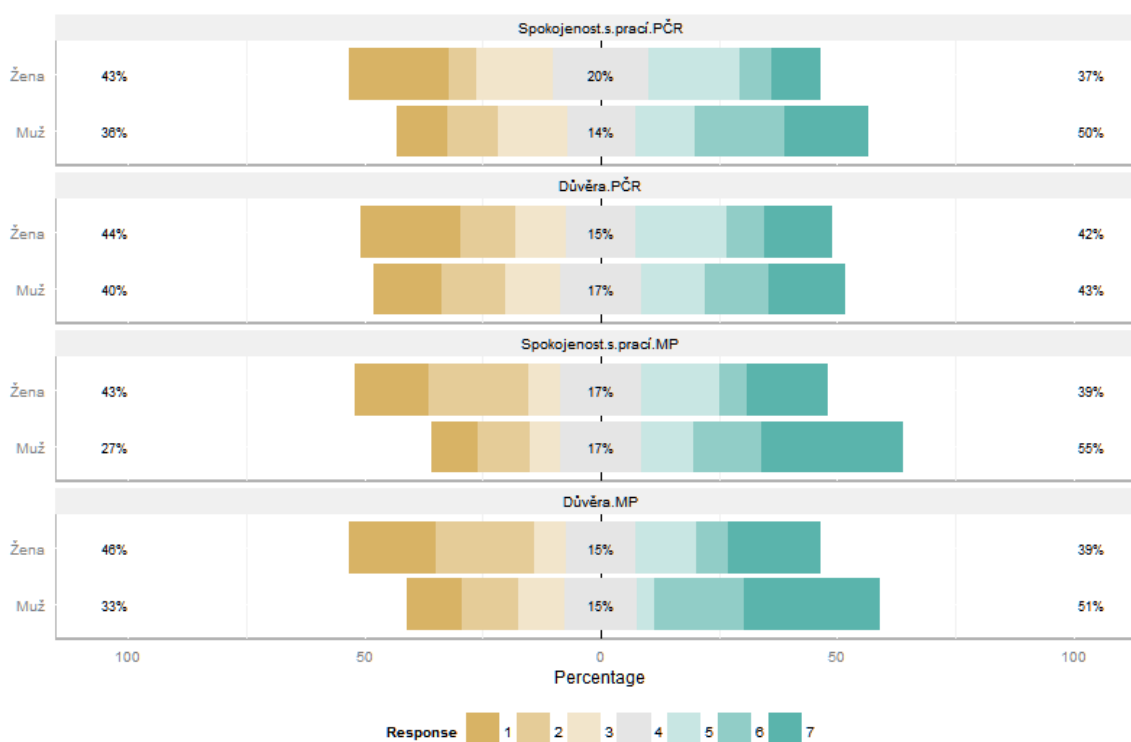
Jakkoli respondenti v rozhovorech sami upozorňovali, že nejbližší služebna PČR je v Suchdolu nad Lužnicí, s čímž je spojena delší doba dojezdu policistů, resp. absence jejich stálé přítomnosti, tak tématu zrušení služebny v Českých Velenicích se věnovali jen výjimečně. V takových případech byl kladen důraz na to, že z důvodů polohy města je zde stálá služebna důležitá a její umístění v Suchdolu nad Lužnicí je nelogické.

Měli jsme tu policii, krásná služebna... pak přišlo nařízení shora, že se služebna ruší a přestěhovali se do Suchdola. Do Suchdola nad Lužnicí, města s nejnižším nápadem trestné činnosti široko daleko. Tam se vůbec nic neděje. A navíc těch policajtů tam zůstalo pár, tam je o polovinu nižší stav, než byl. CV33

Mělo by se tady obnovit obvodní oddělení, aby tady byl policista, kterému je možné zavolat a který bude u Vás za dvě, tři minuty. CV42

³⁰ Odpovědi na otázky: „Do jaké míry jste obecně spokojen/a s prací ...)? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „velmi spokojen/a“ a 7 „velmi nespokojen/a“. „Do jaké míry důvěřujete ...? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „rozhodně důvěřuji“ a 7 „rozhodně nedůvěřuji“.

Graf 17: Vnímání PČR a MP dle pohlaví

Ve vztahu k Městské policii byli respondenti požádáni, aby vyjmenovali tři oblasti, jimiž by se podle jejich názoru měla v Českých Velenicích primárně zabývat. Respondenti měli problém formulovat konkrétní odpovědi a nejčastěji je omezovali na obecné konstatování, že naplní Městské police by měla být „bezpečnost“, „veřejný pořádek“ apod. Tyto odpovědi jsme sloučili do jedné kategorie, která má nejvyšší četnost.

Tabulka 23: Náplň práce Městské policie dle občanů (absolutní četnost)³¹

Bezpečnost obecně	102
Zvýšený dohled v "nebezpečných" lokalitách	60
Zaměřit se na vybrané skupiny obyvatel	48
Jiné	39
Doprava	36
Být více vidět (na ulici)	30
Hlídky i večer/v noci	26
Prostituce	19
Drogy	18
Stop diskriminace	13
Prevence	13
Psi a kočky	5
Dělat práci bezp. Agentury	4
Zrušit MP	2
Alkohol na veřejnosti	1

³¹ Odpověď na otázku: „Co by podle Vás mělo být hlavní náplní Městské policie?“

Bude to asi znít hloupě, ale měli by bdít nad pořádkem a obcházet město. Chodit a být vidět, protože obzvláště tady ve Velenicích slyším lidi říkat, že je pořádně ani nevidí. CV19

Mezi nejčastější odpovědi *konkrétního* charakteru patřily takové, které vyzývaly k zvýšenému dohledu v „nebezpečných“ lokalitách (viz) výše, nebo zaměření se na konkrétní skupiny obyvatel. Opět se tímto potvrdilo, že z hlediska strachu z kriminality není podstatná kriminalita samotná, ale viditelnost znaků, které jsou s ní spojované a které vyvěrají ze sociálních, nikoli nutně bezpečnostních problémů.

Na etnický *profiling* ze strany MP, ale i PČR, si stěžovali někteří obyvatelé sociálně vyloučených lokalit. To se projevilo i v dotazníkovém šetření, kdy celkem 13 respondentů uvedlo, že MP by se neměla chovat diskriminačně.

Já to řeknu na rovinu, vidí Cigána, zastaví ho a zkontrolují. Vidí bílého kluka, nezastaví, nekontrolují ho. Tak to tady je. CV27

Kontrolují jenom Cigány, ale aby koukali i po bílých, když jde parta mladíku, to ne. Koukají jenom po černých. CV28

Zatímco ze strany občanů vně sociálně vyloučených lokalit zaznívala především touha po zvýšení dohledu v „problémových“ lokalitách, tak ze strany jejich obyvatel zaznívaly názory pro větší otevřenost a komunikaci.

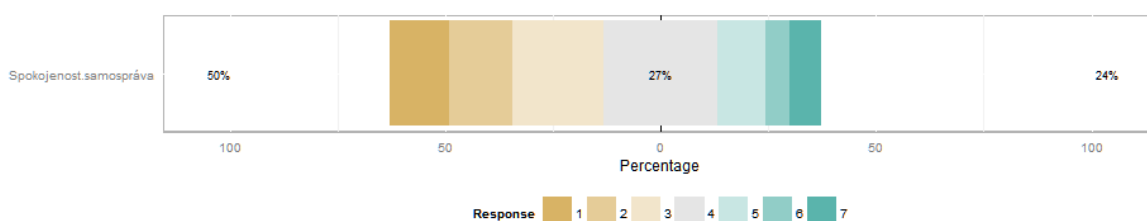
Pomohla by větší komunikace mezi lidmi. Ať mezi městem a problémovými lidmi [ze SVL], tak i ostatními. Dělají se tady akce, které mi přijdou naprosto stupidní, namísto toho, aby udělali pod hlavičkou města sezení, kde by se problémy řešili. [...] Když i ostatní uvidí, že se lidé o tom chtějí bavit, nějak to řešit, že s tím i město chce něco dělat, tak se taky přidají. Jinak nic řešit nechtějí, dělají, že se jich to netýká, ale po tom možná bude už pozdě cokoli řešit. CV23

Pod číselnou kategorií „jiné“ jsme zařadili takové odpovědi, které byly nejednoznačné a neuchopitelné. Určitým překvapením může být fakt, že jen 19 respondentů uvedlo, aby se Městská policie věnovala problému prostituce, která je s Českými Velenicemi často asociována. To může být spojeno s faktickým útlumem výskytu tohoto jevu, což potvrzují i výpovědi respondentů z provedených rozhovorů.

4.10 Místní samospráva a vnímání činnosti bezpečnostní agentury

U tématu formální sociální kontroly jsme se ptali respondentů i na celkovou spokojenost s činností místní samosprávy v oblasti bezpečnosti a rovněž i na z podstaty problematickou³² působnost bezpečnostní agentury HG Security ve městě. V prvním případě vyjádřilo spokojenost (velmi spokojeni, spíše spokojeni) 50% všech dotázaných a nespokojenost 24%.

Graf 18: Spokojenost s působením místní samosprávy v oblasti bezpečnosti³³

Obecně byl často zmiňován pozitivní posun v činnosti místní samosprávy ve vztahu k otázce kriminality a veřejného pořádku, a to zejména v souvislosti s prostitucí. Ta je v Českých Velenicích dle mnohých respondentů na ústupu.

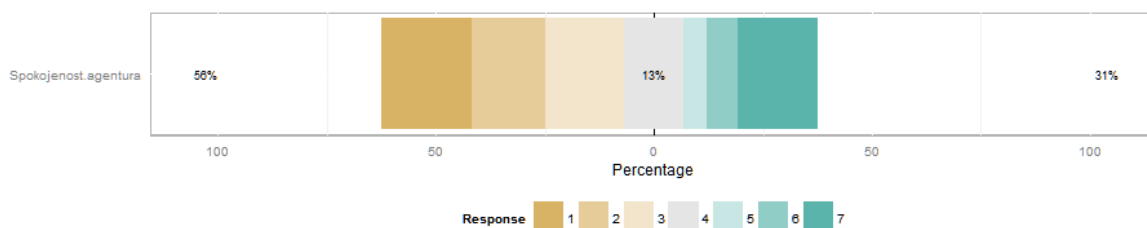
Jsou tady věci, co se mi nelíbí... [...] Na druhou stranu je třeba říct a ocenit, že je aspoň snaha tady s tím něco dělat. Ať jsou to asistenti prevence kriminality, nebo Městská policie. CV33

Hodně se to v poslední době zlepšilo, především komunikace se opravily, které předtím byly hrozné. Co se týče pořádku, zavedla se Městská policie, najala se ta agentura. Dá se říct, že se snaží, byť výsledek nemusí být hned markantní. Ale snaží se především zaměřovat na tu prostituci. To bylo největším terčem kritiky. Šlo o to jí vytlačit z města, a to se právě, myslím, podařilo.

³² Problematickou ve smyslu privatizace sociální kontroly, kterou by měly vykonávat existující instituce státní správy a samosprávy.

³³ Odpověď na otázku: „Do jaké míry jste obecně spokojen/a s působením místní samosprávy v oblasti bezpečnosti? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „velmi spokojen/a“ a 7 „rozhodně velmi nespokojena“.

Graf 19: Spokojenost s působením bezpečnostní agentury³⁴

U bezpečnostní agentury panovala spokojenost z 56%, kdežto negativní postoj zaujalo 31% respondentů a neutrální 13%. S ohledem na to, jak jsou obecně bezpečnostní agentury vnímané, ale i s poukazem na zaznamenané kontroverze, kterých se pracovníci HG Security měli v Českých Velenicích dopouštět (viz níže, rovněž viz Dvořáková 2015), se jedná o překvapivý fakt. Ten je důsledkem toho, že působení bezpečnostní agentury ve městě je spojováno s poklesem pouliční prostituce.

„Sekuritáci jsou tady asi půlroku. Jezdí tady autem, a když jdete kolem školy, tak tam teď nevidíte šlapku. Je vidět, že ony se jich asi bojí... Jak to dělají nevím, jestli jim mohou dát pokutu, nebo co. Ale je fakt vidět, že ty šlapky už vytlačují tak, aby se musely schovat někam jinam. CV01

„Od té doby, co jsou tu ti sekuritáci, tak je to už lepší a holky nepostávají na chodnících. CV03

Spíš ojediněle se lidé ze zkoumané populace během rozhovorů pozastavovali nad tím, že je najímána z rozpočtu města soukromá bezpečnostní agentura na činnost, kterou by měla vykonávat Městská policie České Velenice.

„Sice se v poslední době toho hodně zlepšilo, ale pořád si myslím, že je spousta jiných věcí, do kterých by se mohlo investovat a ne do bezpečnostní služby, která je poměrně k ničemu. CV12

Nicméně v otázce působení bezpečnostní agentury došlo k názorové polarizaci. Ta se projevila ve vyšší míře při individuálních rozhovorech, v rámci kterých se na její působení někteří dívali kriticky, a to zejména k údajně uplatňované praxi a metodám za hranicemi zákona.

³⁴ Odpověď na otázku: „Do jaké míry jste spokojena s působením soukromé bezpečnostní agentury ve Velenicích, kterou si obec najímá? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „velmi spokojen/a“ a 7 „rozhodně velmi nespokojen/a“.

Tady je bída jako bejk. Tady ve městě není koruna, která by se otočila. Tady se neotočí ani zem, natož koruna. Kriminalita je tu nízká, protože tu jsou sekuriťáci. Takže jsme v pohodě, zabezpečený, ale zase tě zbijí v lese. To si nevybereš. Půjdeš na borůvky, chytanou tě sekuriťáci v lese za nohy a jsi v hajzlu. CV04

Ze začátku si na to hodně lidí stěžovalo, protože sekuriťáci tu jezdili a kontrolovali i nevinné. Já sama jsem byla jejich obětí. [...] Oni dělají, myslím, svojí práci dobře, akorát že ze začátku to bylo... ze začátku brali i nevinné holky jako prostitutky. To se mi na nich nelíbilo. A nelíbí se mi, jak jednájí s lidmi. Jedna známá mi říkala, že jí sledovali, a když se jich zeptala proč, tak s ní mluvili vulgárně. Myslím, že na takové pozici má pracovat člověk, který má větší rozum než ten, na kterého má dohlížet. CV09

No, to je tak, že oni si dovolí víc než policie. Už jsem viděla, jak někoho váleli po autě ve stylu amerických filmů. To si policajt dovolit nemůže. [...] Viděla jsem, jak vyhmátli prostitutku a hnali jí v dešti před autem. Auto jelo dvacet, kluci řídili, před nimi lehká děva v poklusu, a oni vysmátí. Pak si dala na nějaký čas pokoj. CV33

Musím teda říct, že tu udělali pořádek. Ale jdou na Vás, když si jenom sednete na lavičku. Ženská zamává na kamaráda a už z ní udělají prostitutku. CV11

Na působení bezpečnostní agentury a používané metody v podobě vyhrožování a pronásledování si stěžovaly i samotné prostitutky, jejichž výpovědi zde z důvodu jejich ochrany a možné identifikace neuvádíme.

4.11 Prevence

Ohledně znalosti preventivních akcí zaměřených na bezpečnost byla nejčastěji spontánně vyjádřena činnost Asistentů prevence kriminality (12%), besedy pro seniory (7,5%) a působnost bezpečnostní agentury (6,5%). Celkem 69% všech dotázaných neuvádělo žádnou preventivní akci.

Tabulka 24: Znalost preventivních akcí³⁵

	Absolutně	V %
APK	26	12
Besedy	16	7,5
Bezpečnostní agentura	14	6,5
Dopravní výchova	6	2,8
Informační zdroje (např. Zpravodaj)	3	1,4
Kamery	2	0,9
Žádné	148	69
Celkem	215	100

Institut Asistentů prevence kriminality, žargonem některých respondentů „čokohlídka“, byl těmi, kteří měli jeho aktivní znalost, nahlížen převážně pozitivně (na rozdíl o jiných měst), a to i ze strany obyvatel SVL. Vyzdvihovalo bylo, že jej vykonávají ti, kteří mají vlastní zkušenosti ze sociálně vyloučených lokalit, což může být při řešení konfliktů v oblasti občanského soužití výhodou. Naopak, limity byly spatřovány v jejich nejasném postavení ve smyslu pravomocí a z toho i plynoucího nižšího symbolického statusu. Nicméně velká část z těch, kteří uvedli znalost APK, o jejich činnosti a náplni práce neměli bližší informace a neodkázali v rozhovorech jejich působení zhodnotit.

Ti dva Romové, co teď pomáhají Městské polici, tak to je dobré. Myslím, že je dobré, že tam dali ty dva kluky, ale problém je v tom, že nemají žádnou pravomoc, nemohou dát pokutu, poslat někoho před [přestupkovou] komisi. Ty kluky lituji, protože jsou to místní lidi, znají se mezi sebou a soukromí je soukromí, které jde špatně skloubit dohromady s prací. CV10

Já jsem sama říkala měšťákům, že je to dobré, že mají autoritu a mají výsledky. Oni se mezi sebou znají, ví kde co a jak, a to i když na sobě nemají uniformu a nejsou v práci. Ty dva znám osobně a oni jsou rádi, že tu práci mají [...]. Řekla bych, že asistenti mohou udělat víc práce, než tři měšťáci. CV33

Myslím, že to k něčemu je, aspoň je město více pod dohledem. Je dobré, že jsou to právě oni, protože když někdo dělá bordel, a jsou to třeba Romové, tak je lepší, když jim to řekne někdo z nich. CV36

Já je znám jenom z doslechu. Víím, že tady jsou, ale nic víc. CV42

³⁵ Odpověď na otázku: „Znáte nějaké preventivní akce zaměřené na problematiku bezpečnosti u Vás v obci/měště?“

5 Závěr – shrnutí hlavních zjištění

- V rámci výzkumu bylo prostřednictvím dotazníků osloveno 215 obyvatel Českých Velenic od 15 let věku. Dále bylo provedeno 42 rozhovorů s 47 respondenty.
- Celkový normalizovaný index strachu z kriminality, pohybující se v rozmezí od nuly do jedné, je v Českých Velenicích 0,61. V ostatních obcích, kde jsme obdobný výzkum realizovali, byl index následující: Pardubice 0,50; Plzeň 0,55; Rotava 0,65; Sokolov 0,61; Velké Hamry 0,50; Tanvald 0,65.
- Zjištěnou míru strachu z kriminality lze považovat za velmi vysokou, a to především s ohledem na faktory v podobě velikosti obce, nápadu trestné činnosti v obvodu Suchdol nad Lužnicí, potažmo Českých Velenicích, které jsou s ní částečně v rozporu.
- Mezi nejvíce zneklidňující problémy v obci zařadili respondenti jednoznačně kriminalitu, následně přistěhovalectví a nezaměstnanost. Kategorie „kriminalita“ se ocitla na prvním místě, přestože index nápadu trestné činnosti nelze považovat s ohledem na charakter obce za vysoký.
- Více než dvě třetiny dotázaných bylo mírou kriminality v Českých Velenicích velmi znepokojeno, nebo spíše znepokojeno, přičemž nebyly shledány významné rozdíly dle pohlaví. Z hlediska věku jsou obecně více znepokojeni lidé v produktivním věku.
- K tvrzení, že míra kriminality se v posledních 5 letech ve Velkých Velenicích zvýšila, se přiklonilo celkem 60,5% respondentů. V případě stejného tvrzení, avšak vztaženého celkově k České republice, to byl 64,5%. Rozdíly jsou velmi malé a zpravidla bývají občané k hodnocení vývoje míry kriminality na lokální (obecní) úrovni výrazně pozitivnější.
- Z jednotlivých kategorií „trestných činů“ vykazovali respondenti největší míru strachu z „vandalismu“, „fyzického napadení“ a „podvodu“. Naopak nejnižší míra strachu byla zaznamenána u „vraždy“, „protiprávního jednání na Internetu“ a „znásilnění“.
- Míra strachu u kategorií „trestných činů“ je v rozporu s jejich závažností a evidentně se zde projevovala tendence posuzovat je z hlediska pravděpodobnosti viktimizace, tj. do jaké míry je možné, že se člověk obětí trestného činu stane.
- Obecně mají z násilných „trestných činů“ strach více ženy, zejména logicky z těch, které vyplývají ze samotné povahy genderových rozdílů. U majetkově trestných činů se rozdíly dle pohlaví snižují.
- Ve vztahu k veřejnému pořádku byli obyvatelé Českých Velenic nejvíce znepokojeni (opět) „vandalismem“, který byl v poměrně vyrovnaném pořadí následován „přestupky proti

majetku“, „prodejem alkoholu a cigaret mladistvým“, „rušením nočního klidu“ a „porušováním dopravních předpisů“.

- Celkem 47% respondentů konstatovalo, že se v okolí svého bydliště v noci cítí bezpečně, oproti 37%, kteří uvedli, že nikoli. Oproti ostatním ukazatelům „strachu z kriminality“ není tento zvýšený.
- Na druhou stranu celkem 70% respondentů se domnívá, že v blízkosti jejich bydliště se nachází místo, kde mají zvýšenou obavu o své bezpečí. Konkrétně se jednalo nejčastěji o lokalitu označovanou jako „za tunelem“, resp. o ulici Vitorazská. Ti respondenti, kteří měli aktivní zkušenost se zmiňovanými lokalitami, měli spíše tendenci obecně sdílené názory vyvracet.
- Na otázku, zda jsou jejich obavy spojené s nějakou konkrétní skupinou obyvatel odpovědělo kladně 69%, přičemž jednoznačně nejčastěji jmenovali „Romy“, a to v 79 % případů. Jedná se o nejvyšší číslo, které jsme měli možnost zaznamenat, i ve srovnání s obcemi, kde žije početná romská populace (např. Rotava). Nicméně během kvalitativních rozhovorů měli respondenti problém uchopit konkrétní důvody, které je k tomu vedou a při formulování svých postojů vycházeli z obecně sdílených stereotypů, spíše než z vlastní zkušenosti.
- Za lokálně specifické lze považovat další jmenované skupiny: Turci (14%) a Rakušané (13,5%).
- Míra viktimizace, tj. zda se stali respondenti v posledních 12 měsících obětí trestného činu, dosahovala 17%. Celkem bylo zaznamenáno 46 trestných činů, nejčastěji „úmyslné ublížení na zdraví“.
- Z hlediska hodnocení práce Policie České republiky a Městské policie České Velenice, byly odpovědi vyrovnané, stejně jako u otázky důvěry v této instituce formální sociální kontroly. Mírně převažovalo jejich negativního hodnocení, avšak nikoli významně.
- S činností místní samosprávy v oblasti bezpečnosti bylo spokojeno 50% dotázaných a 27% v této otázce zaujalo neutrální stanovisko.
- Mírně pozitivní stanoviska převažovala i ohledně působení bezpečnostní agentury v Českých Velenicích (56%), oproti negativním (31%). Nicméně docházelo zde k názorové polarizaci, a to zejména v rámci individuálních rozhovorů, při kterých bylo upozorňováno na údajné problematické metody práce pracovníků agentury.
- Spontánní znalost institutu Asistentů prevence kriminality projevilo 12% respondentů. Ti, kteří měli aktivní znalost o jejich náplni práce, hodnotili jejich činnost pozitivně.

V Českých Velenicích byl na základě provedeného výzkumu zjištěn zvýšený pocit strachu z kriminality, který neodpovídá velikosti města a jeho správní působnosti. S ohledem na to, že vztah mezi nápadem

restné činnosti a strachem z kriminality je obecně negativní (není zde přímý vztah), můžeme za hlavní faktor, a to i na základě kvalitativní části výzkumu a zkušeností z předchozích výzkumů, označit existenci tzv. sociálně vyloučených lokalit. Ty jsou bez ohledu na fakticitu chápány lidmi jako kriminogenní a narušující řád společnosti. Závěrem můžeme konstatovat, že se primárně nejedná o problém bezpečnosti, ale sociální.

6 Použité zdroje a literatura

- Anon. 2015. *Plánu Prevence Kriminality Města České Velenice 2015-2016*. České Velenice.
- Bernard, H. Russell. 2006. *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. 4th ed. Lanham, MD; Oxford: AltaMira Press.
- Dvořáková, Tereza. 2015. *Situační Analýza Města České Velenice v Jihočeském Kraji*. TD kontext.
- Ferraro, Kenneth F. 1995. *Fear of Crime: Interpreting Victimization Risk*. Albany, NY: SUNY Press.
- Ferraro, Kenneth F. and R. L. Grange. 1987. "The Measurement of Fear of Crime." *Sociological Inquiry* 57(1):70–97.
- Flick, Uwe, Ernst von Kardoff, Ines Steinke, and Philipp Mayring, eds. 2004. "Qualitative Content Analysis." Pp. 266–69 in *A Companion to Qualitative Research*. Sage Publications Ltd.
- Given, Lisa M., ed. 2008. *The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods*. London: SAGE.
- Harcourt, Bernard E. 2005. *Illusion of Order: The False Promise of Broken Windows Policing*. Cambridge Mass.: Harvard University Press.
- Konopásek, Zdeněk. 2009. "Zapomeňte Na Pouhé Transkripty: Atlas.ti, šestá Verze." *Biograf* 2009(48).
- Krejčí, Jindřich. 2008. *Kvalita Sociálněvědních Výběrových šetření*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Kuckartz, Udo. 2014. *Qualitative Text Analysis: A Guide to Methods, Practice and Using Software*. London ; Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Mayring, Philipp. 2000. "Qualitative Content Analysis." *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research* 1(2). Retrieved April 28, 2012 (<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1089>).
- Merton, Robert K., Marjorie F. Lowenthal, and Patricia L. Kendall. 1990. *The Focused Interview: A Manual of Problems and Procedures*. Free Press.
- Simpson, Ruth. 1996. "Neither Clear nor Present: The Social Construction of Safety and Danger." *Sociological Forum* 11(3):549–62.
- Toušek, Laco. 2009. *Analýza Postojů Veřejnosti Ke Kriminalitě v Plzni. Zpráva Z šetření. (nepublikováno)*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Toušek, Laco and Bohdan Ganický. 2014. *Analýza Strachu Z Kriminality ve Velkých Hamrech. Zpráva Z šetření. (nepublikováno)*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Toušek, Laco and Ondřej Hejnal. 2011a. *Analýza Pocitu Bezpečí Občanů Města Rotava. Zpráva Z šetření. (nepublikováno)*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Toušek, Laco and Ondřej Hejnal. 2011b. *Analýza Pocitu Bezpečí Občanů Vybraných Obcí Plzeňského Kraje. Zpráva Z šetření. (nepublikováno)*. Západočeská univerzita v Plzni.

- Toušek, Laco and Klára Strohsová. 2013. *Kvalitativní Analýza Pocitu Bezpečí ve Vybraných Obcích Plzeňského Kraje*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Toušek, Laco and Radka Vepřková. 2009. *Analýza Postojů Veřejnosti Ke Kriminalitě v Pardubicích. Zpráva Z šetření. (nepublikováno)*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Toušek, Ladislav and Ondřej Hejnal. 2011. *Analýza Pocitu Bezpečí Občanů Města Sokolov. Zpráva Z šetření. (nepublikováno)*. Západočeská univerzita v Plzni.
- Vanderveen, Gabry. 2006. *Interpreting Fear, Crime, Risk and Unsafety*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Wilson, James Q. and George L. Kelling. 1982. "Broken Windows." *The Atlantic Monthly* 249(March):29–38.
- Young, Jock. 1999. *The Exclusive Society: Social Exclusion, Crime and Difference in Late Modernity*. London: SAGE.

A. Administrativní část

Číslo dotazníku (vyplní CAAT)	
Datum rozhovoru	
Délka rozhovoru	
Lokalita sběru ¹	
Čas rozhovoru	
Jméno a příjmení tazatele	

Respondent – základní údaje	
Obec	
Pohlaví	
Věk	

Logická kontrola (vyplní CAAT)	
Dne (vyplní CAAT)	

TABULKU VYPLŇTE AŽ PO SKONČENÍ ROZHOVORU.

Prohlášení tazatele

<p><i>Potvrzují, že jsem tento rozhovor vedl/a zcela sám/sama podle instrukcí Centra aplikované antropologie a terénního výzkumu při Katedře antropologických a historických věd FF ZČU. Vyplněný dotazník jsem po skončení přezkontroloval/a a zaznamenané údaje jsou v souladu s tím, co respondent/ka skutečně uvedl/a.</i></p> <p>PODPIS A DATUM TAZATELE: _____</p>

Úvodní představení

Dobrý den, jmenuji se ... a jsem tazatelem Západočeské univerzity v Plzni. V současné době provádíme šetření v oblasti vnímání kriminality a pocitu bezpečí občanů, jehož zadavatelem je Agentura pro sociální začleňování. Měl/a byste čas věnovat mi přibližně deset minut na rozhovor? Nemusíte se bát, veškeré Vaše odpovědi budou anonymní.

(Pokud potřebujete více informací nebo si budete chtít ověřit, že jsem skutečně tazatelem ZČU, můžete kontaktovat koordinátora projektu Mgr. Ladislava Touška, Ph.D. na tel. číslo 608 450 072, případně emailem na adrese ltousek@ff.zcu.cz.)

ANO (Pokračujte)

NE (Poděkujte , ukončete)

¹ Vymezení lokality, ve které probíhal sběr dat.

7 Příloha – dotazník

B. Screenovací část

Nejdříve se Vás s dovolením zeptám na pár otázek, které jsou pro nás důležité při výběru respondentů...

B.1. Mohu se Vás zeptat, zda máte trvalé bydliště v Českých Velenicích?

Ano	1	<i>POKRAČUJTE NA B.2.</i>
Ne	2	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>

B.2. V jaké oblasti nyní pracujete [NEČÍST, NECHAT VOLNĚ JMENOVAT]?

Výzkum trhu a veřejného mínění	1	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>
Žurnalistika, tisk a TV	2	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>
Sociologie, psychologie	3	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>
Bezpečnostní složky státu a místní samosprávy (Státní policie, městská policie, hasičský záchranný sbor, armáda)	4	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>
Státní správa (soudnictví, správa sociálního zabezpečení, pracovní úřad, statistický úřad, krajský úřad)	7	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>
Místní samospráva (zastupitelstvo, rada města, sociální odbor, bezpečnostní komise/rada, krizový štáb)	8	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>
Bezpečnostní služby (bezpečnostní agentura, ostraha objektů, servis a prodej bezpečnostní techniky atp.)	9	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>
Jiné	10	<i>POKRAČUJTE</i>

B.3. Mohl/a bych se Vás zeptat kolik je vám let?

Vyplňte přesný věk _____ a označte věkovou kohortu.

Méně než 15 let	1	<i>PODĚKUJTE, UKONČETE</i>
15 – 19 let	2	<i>Pozor, kvóta!</i>
20 – 29 let	3	<i>Pozor, kvóta!</i>
30 let – 44 let	4	<i>Pozor, kvóta!</i>
45 let – 59 let	5	<i>Pozor, kvóta!</i>
60 a více let	6	<i>Pozor, kvóta!</i>

C. Obecná část

C.1. Nyní Vám přečtu různé společenské problémy, uveďte prosím na stupnici 1 – 7, jak dalece jste jimi zneklidněn/a či nikoliv. 1 = vůbec nejsem zneklidněn/a; 7 = jsem velmi zneklidněn/a

		Vůbec ne	Škála					Velmi
			2	3	4	5	6	
1	Zdravotnictví	1	2	3	4	5	6	7
2	Ekonomika, životní úroveň	1	2	3	4	5	6	7
3	Životní prostředí	1	2	3	4	5	6	7
4	Kriminalita	1	2	3	4	5	6	7
5	Nezaměstnanost	1	2	3	4	5	6	7
6	Politická situace	1	2	3	4	5	6	7
7	Přistěhovalectví	1	2	3	4	5	6	7
8	Školství	1	2	3	4	5	6	7

C.2. Máte pocit, že se míra kriminality v posledních pěti letech v ... snižuje, zvyšuje, nebo je stejná? Jedná se čistě o Váš pocit, nikoli reálný odhad...

C.2.1. ... v České republice

...snižuje	1
...zvyšuje	2
...je stejná	3
...neví	98

C.2.2. ... v Českých Velenicích

...snižuje	1
...zvyšuje	2
...je stejná	3
...neví	98

C.3. Obecně vzato, jak moc Vás míra kriminality v Českých Velenicích znepokojuje?

Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „vůbec mne znepokojuje“ a 7 „velmi mne znepokojuje“.

Vůbec ne	Škála					Velmi
1	2	3	4	5	6	7

D. Pocit bezpečí

D.1. Uvedte, do jaké míry máte strach z následujících kategorií protiprávního jednání.
Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „vůbec nemám strach“ a 7 „mám velký strach“.

		Vůbec ne	Škála					Velmi
			2	3	4	5	6	
1	Krádež vozidla a krádež věci z vozidla	1	2	3	4	5	6	7
2	Fyzické napadení	1	2	3	4	5	6	7
3	Krádež vloupáním do domu, bytu, chaty či chalupy	1	2	3	4	5	6	7
4	Vražda	1	2	3	4	5	6	7
5	Podvod	1	2	3	4	5	6	7
6	Sexuální obtěžování	1	2	3	4	5	6	7
7	Vandalismus	1	2	3	4	5	6	7
8	Kapesní krádež, jiná drobná krádež	1	2	3	4	5	6	7
9	Loupežné/násilné přepadení	1	2	3	4	5	6	7
10	Vydírání	1	2	3	4	5	6	7
11	Zneužití osobních dat	1	2	3	4	5	6	7
12	Znásilnění	1	2	3	4	5	6	7
13	Týrání, šikanování	1	2	3	4	5	6	7
13	Protiprávní jednání páchané prostřednictvím internetu	1	2	3	4	5	6	7

D.2. Chodíte někdy v noci sám/sama po ulici v okolí svého bydliště?

Áno	1	POKRAČUJTE NA D.3.
Ne	2	POKRAČUJTE NA D.4.

D.3. Když jdete v noci sám/sama po ulici v okolí svého bydliště. Jak bezpečně se cítíte?
Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „cítím se velmi bezpečně“ a 7 „vůbec se necítím bezpečně“.

Velmi	Škála					Vůbec
1	2	3	4	5	6	7

D.4. S ohledem na vaší bezpečnost, máte strach z některých lidí či skupin obyvatel?

Ano	1	<i>Pokračujte</i>	→ D.4.1.
Ne	2	<i>Pokračujte</i>	→ D5.
Neví	98	<i>Pokračujte</i>	→ D5.

D4.1. → Pokud ano, mohl byste specifikovat z jakých?

NECHTE VOLNĚ JMENOVAT, NEČTĚTE!!! NÁSLEDNĚ ZASRKNĚTE KATEGORII ODPOVÍDAJÍCÍ RESPONDENTOVĚ ODPOVĚDI. RESPONDENT MŮŽE UVÉST VÍCE MOŽNOSTÍ.

Romové	1
Vietnamci	2
Občané býv. SSSR	3
Občané býv. Jugoslávie	4
Muslimové	5
Trestané osoby	6
Mafie/organizovaný zločin	7
Drogově závislí	8
Duševně nemocní	9
Party teenagerů/výrostků	10
Pravicoví extremisté	11
Levicoví extremisté	12
Bezdomovci	13
Opilci	14
Jiná skupina (<i>uved'te jaká</i>):	15

D.5. Nachází se v blízkosti Vašeho bydliště místo/lokality, které byste se z obav o vlastní bezpečnost pozdě večer či v noci raději vyhnul/a?

Ano	1	<i>Pokračujte</i>	→ D.5.1
Ne	2	<i>Pokračujte</i>	→ D.6.
Neví	98	<i>Pokračujte</i>	→ D.6.

D.5.1. → Můžete specifikovat jaká?

NECHTE VOLNĚ JMENOVAT! RESPONDENT MŮŽE UVÉST VÍCE MOŽNOSTÍ! NECHTE SI ŘÍCT PŘESNÉ VYMEZENÍ LOKALITY A OFICIÁLNÍ NÁZEV!

Vypíšte: _____

D.6. Do jaké míry považujete následující projevy porušování veřejného pořádku ve Vaší obci/městě za problém? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „Vůbec nepovažuji za problém“ a 7 „považuji za velký problém“.

		Vůbec nepovažuji za problém	Škála					Považuji za velký problém
			2	3	4	5	6	
1	Rušení nočního klidu	1	2	3	4	5	6	7
2	Volné pobíhání psů, neodklizení psích exkrementů	1	2	3	4	5	6	7
3	Znečištění veřejného prostranství	1	2	3	4	5	6	7
4	Neoprávněné zakládání skládek	1	2	3	4	5	6	7
5	Vandalismus	1	2	3	4	5	6	7
6	Sprejerství	1	2	3	4	5	6	7
7	Vzbuzování veřejného pohoršení (např. pití alkoholu na veřejnosti)	1	2	3	4	5	6	7
8	Žebrání	1	2	3	4	5	6	7
9	Porušování dopravních předpisů	1	2	3	4	5	6	7
10	Prodej alkoholu a cigaret mladistvým	1	2	3	4	5	6	7
11	Protiprávní jednání směřující proti občanskému soužití (ublížení na cti, pomluva)	1	2	3	4	5	6	7
12	Přestupky proti majetku (drobné krádeže)	1	2	3	4	5	6	7

D.6.1. Zapomněli jsme podle Vašeho názoru jmenovat nějaký jiný projev porušování veřejného pořádku, se kterým se v [název obce] setkáváte a který považujete za „problém“? POZOR, ZDA SE NEKRYJE S NĚKTEROU Z JIŽ UVEDENÝCH KATEGORIÍ.

Ano, uveďte jaký:	1	<i>Pokračujte</i> → D.6.2
Ne	2	<i>Pokračujte</i> → E.1

D.6.2. Do jaké míry toto porušování veřejného pořádku považujete za „problém“? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „Vůbec nepovažuji za problém“ a 7 „považuji za velký problém“.

Vůbec	Škála					Velký
1	2	3	4	5	6	7

E. Viktimizace

E.1. Stal/a jste se v posledních 12 měsících obětí trestného činu?

Ano	1	<i>Pokračujte</i> → E.1.1.
Ne	2	<i>Pokračujte</i> → F.1.

E.1.1. → Můžete specifikovat jakého/jakých?
NECHTE RESPONDENTA SPECIFIKOVAT VŠECHNY TRESTNÉ ČINY, JICHŽ SE STAL OBĚTÍ!

	Vypište:	Vložte kód dle třídníku:
A		
B		
C		
D		
E		

E.1.2. Hlásil/a jste ... (uvedený trestný čin někomu?)
OPAKUJTE SE VŠEMI TRESTNÝMI ČINY, KTERÉ RESPONDENT UVEDL.

	Ano, policii	Ano, zástupci jiné organizace	Ne, jenom svým nejbližším	Ne, vůbec nikomu
→	1	2	3	4
→	1	2	3	4
→	1	2	3	4
→	1	2	3	4
→	1	2	3	4

F. Percepce činnosti bezpečnostních složek a prevence

F.1. Do jaké míry jste obecně spokojen/a s prací Policie České Republiky („státní policie“)? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „velmi spokojen/a“ a 7 „velmi nespokojen/a“.

Velmi spokojen/a	Škála						Velmi nespokojen/a
1	2	3	4	5	6	7	

F.2. Do jaké míry důvěřujete Policii České republiky? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „rozhodně důvěřuji“ a 7 „rozhodně nedůvěřuji“.

Rozhodně důvěřuji	Škála						Rozhodně nedůvěřuji
1	2	3	4	5	6	7	

F.3. Do jaké míry jste obecně spokojen/a s prací městské policie? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „velmi spokojen/a“ a 7 „velmi nespokojen/a“.

Velmi spokojen/a	Škála						Velmi nespokojen/a
1	2	3	4	5	6	7	

F.4. Do jaké míry důvěřujete městské policii? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „rozhodně důvěřuji“ a 7 „rozhodně nedůvěřuji“.

Rozhodně důvěřuji	Škála						Rozhodně nedůvěřuji

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

F.5. Co by podle Vás mělo být hlavní náplní městské policie? Jmenujte mi nejméně tři oblasti a seřadte je dle důležitosti, KDE PRVNÍ JMENOVANÁ je nejdůležitější.

1	
2	
3	

F.6. Znáte nějaké preventivní akce zaměřené na problematiku bezpečnosti u Vás v obci/měště?

Ano, uveďte jaké:	1
Ne	2

F.7. Do jaké míry jste obecně spokojen/a s působením místní samosprávy v oblasti bezpečnosti? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „velmi spokojen/a“ a 7 „rozhodně velmi nespokojena“.

Velmi spokojen/a	Škála						Velmi nespokojen/a
1	2	3	4	5	6	7	

F.8. Do jaké míry jste spokojena s působením soukromé bezpečnostní agentury ve Velenicích, kterou si obec najímá? Odpovězte mi prosím na stupnici 1–7, kdy 1 znamená „velmi spokojen/a“ a 7 „rozhodně velmi nespokojena“.

Velmi spokojen/a	Škála						Velmi nespokojen/a
1	2	3	4	5	6	7	

F.9. V případě, že byste nebyl/a spokojena s bezpečností ve Vaší obci, víte na koho se obrátit?

Ano	1	<i>Pokračujte</i> → F.9.1
Ne	2	<i>Pokračujte</i> → G.1.

F.9.1. → Můžete specifikovat na koho? NECHTE VOLNĚ JMENOVAT!!! NÁSLEDNĚ SI NECHTE DLE POTŘEBY SPECIFIKOVAT FUNKCI DANÉ OSOBY!

Obecně Policii České republiky	1
Obecně Městskou policii	2
Obecně městský úřad	3
Na konkrétního příslušníka Policie České republiky s územní odpovědností	4
Na konkrétního strážníka MP zodpovědného za daný okrsek	5
Na zastupitele města se zodpovědností za daný okrsek	6
Na starostu	7
Jinou osobu/instituci, uveďte jakou:	8

G. Identifikace

Na závěr, prosím, ještě několik dalších údajů o Vás a Vaší domácnosti, které jsou potřebné pro statistické zpracování celého šetření.

G.1. Jaký je Váš rodinný stav?

svobodný/á	1
ženatý/vdaná	2
rozvedený/á	3
ovdovělý/á	4

G.2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Základní	1
vyučen(a)/ střední bez maturity	2
úplně střední s maturitou	3
vyšší odborné	4
Vysokoškolské	5

G.3. Jaké je Vaše zaměstnání?

Nečíst! Nechte volně jmenovat a následně označte danou kategorii korespondující s respondentovou odpovědí.

žena v domácnosti/ na mateřské dovolené	1
Důchodce	2
Studující	3
nezaměstnaný	4
dělník nekvalifikovaný	5
dělník kvalifikovaný	6
nižší administrativní pracovník	7
nižší odborný pracovník	8
vedoucí administrativně-technický pracovník	9
vysokoškolský odborný a vědecký pracovník (učitel, lékař, právník ap.)	10
soukromý podnikatel	11
Ostatní	12

G.4. Do které z následujících zaměstnaneckých skupin byste se zařadil/a Stačí, když mi sdělíte písmeno té kategorie, kam spadáte (**PŘEDLOŽIT KARTU Č. 1!**)

A	nejvýše postavený řídicí pracovník	1
B	kvalifikovaný vedoucí pracovník s vysokou zodpovědností	2
C1	jiný nemanuálně pracující vesměs s vyšším vzděláním	3
C2	vyučený manuálně pracující, pracující samostatně, často se zodpovědností za další osoby	4
D	nekvalifikovaný manuálně pracující	5
E	osoby závislé pouze na důchodu, státním příspěvku nebo bez pravidelného příjmu	6

G.5. Mohu se Vás zeptat, jak dlouho ve Velenicích bydlíte?

Méně než 5 let	1
5 – 10 let	2
10 – 20 let	3
Více než 20 let	4
Narozen/a v obci/měště	5

G.6. Mohl/a byste mi, prosím, sdělit celkový čistý měsíční příjem celé Vaší domácnosti, tedy včetně důchodů, mateřských příspěvků, stipendií atp.?

Stačí, když mi sdělíte písmeno té kategorie, kam spadáte (*předložit kartu č. 2!*)

A	do 6.000,- Kč	1
B	6.001 - 8.000,- Kč	2
C	8.001 - 10.000,- Kč	3
D	10.001 - 12.000,- Kč	4
E	12.001 - 14.000,- Kč	5
F	14.001 - 17.000,- Kč	6
G	17.001 - 20.000,- Kč	7
H	20.001 - 25.000,- Kč	8
I	25.001 - 35.000,- Kč	9
J	35.001 - 50.000,- Kč	10
K	50.001 Kč a více	11
98	<i>Neví</i>	98
99	<i>Odmítl/a uvést</i>	99

H. Rekrutace

Děkuji Vám, že jste odpověděl/a na tyto otázky. Měl/a byste zájem se zúčastnit za finanční osobního rozhovoru na toto téma (cca 60 min.)?

Ano	1	<i>Pokračujte → H. 1.1</i>
Ne	2	<i>Poděkujte a ukončete!</i>

H.1.1. → V tom případě bych Vás požádal/a o některé údaje, abychom Vás mohli případně kontaktovat.

Jméno a příjmení respondenta/ky	
Kontaktní telefon	
E-mail	
Poznámka	

(PODĚKOVAT ZA ČAS, UKONČIT.)